

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Peletős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Működő igazgató: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Szeged.

Budapest, március 12.

Amit még egy félévvel ezelőtt lehetlennék tartottunk, azt a legmagyarabb város, Szeged lángoló lelkesedéssel megteremtette: kézen fogta a Budapesten senyvedő művészetet és kivitte az üde vidékre, hogy ott is kibontsa virágait s onnan is életet szivjon magába.

Szegedé a dicsőség, hogy ezt a fontos és nagykövetkezési lépést meg merete tenni. Bátorság kellett hozzá, mert hiszen ezt a gondolatot még a keresztapái is némi szkepszissel bocsátották utra, azok pedig, akiket ennek az eszmének lángra kellett volna gyujtania (s itt magukra a művészekre is gondolk), hidegen fogadták ezt a propagandát. Dacos, makacs magyar akarat kellett hozzá, hogy egy aránylag szegény város egy percre elvonja magát az anyagi érdekek ápolásától és szívének jobbik felét a művészet szubtilis dédelgetésének szentelje. Még Szegeden is akadt hang, amely cifra haszontalanságnak mondta a festészetet és szobrászatot és felhívta az új műegyesület apostolait, hogy inkább a város közeletének javítására gyűjtsenek garasokat.

Hogy minő sötét tudatlanságról tanuskodik az ilyen beszéd, azt a művelt olvasóközönségnek újra meg újra kifejtteni fölösleges. Minek a zene, minek a lírai költészet, minek az egész irodalom, az architektúra, a tudomány ideális törekvései, az egész bölcsélet? Mért nem vetjük le ruhánkat s mért nem szaladunk ki a mezőre vígan letelepedni? Mért nem hasonlítjuk át egész életünket az animális élet törvényei szerint? Ezekre a kérdésekre válaszoljanak azok, akik cifra fölösleggé szeretik degradálni a művészetet.

Talán azt jegyeznék meg valaki, hogy a

szegedi szalont távolról sem lehet összehasonlítani a párisi szalonok egyikével sem és a műélvezetre szomjas közönség friss és egészséges ital helyett mübort kapott. Aki így beszél, az szálljon vitába a tudományval, hogy mért nem derítette az ki a kulturának legelső napján mind azokat az igazságokat, amiket ma vallunk. Az vesse szemére a teknikának, hogy mért nem szelte át a szuezi szorosot már hatezer évvel ezelőtt, hogy mért nem adta kezébe Ádámnak a telefont és gözgépet.

Lassu fejlődéssel érünk nagy célokig. A szerény kezdeményezés biztosíték arra, hogy törekvésünk nem ellobbanó szalmaláng. A szegediek büszkének az a műtárlatukra, legalább is olyan büszkének, mint a nagyhangú pesti urak azokra a sokkalta kezdetlegesebb tárlatokra, amelyeket a jó Barabás idején a pesti Diana-fürdő épületében rendeztek. Kicsivel kezdték Budapesten is, de nagy dolog nőtt ki belőle.

Szeged az ő páratlan buzgóságáért példa gyanánt álljon valamennyi magyar város előtt. Mária példává lett. Mert ime lelkes emberek munkája folytán immár biztosítva van, hogy Arad is rendez műkiállítását és Kassa és Debrecen, Nagyvárad, Kolozsvár s egyéb nagy vidéki központok serényen látnak hozzá, hogy ezt a kulturális feladatot a maguk körében megoldják. De Szeged másra is ad példát. Arra, hogy milyen okosan kell valóra váltani a jó helyről érkező tanácsokat. A szegedi és Szeged környékébéli magasabb iskolák meg fogják látogatni a kiállítást, amelynek érdekesebb műtárgyairól magyarázatot mondanak hozzáértő emberek. Ez a propaganda egyik legfontosabb része. Nem várjuk azt, hogy a fiatalság egy tárlat láttára nyomban műértővé váljék. Ekkora ambícióink nincsenek. De már jó eleve hozzá kell szoktatni az ifjúságot ahhoz a tudathoz,

hogy van valami szubtilis, lelkesítő, anyagi értékére nem váltható kincse az emberi léleknek: a művészet. Hozzá kell szoktatni annak megismeréséhez, hogy a napi küzdelmeken kívül is vannak cselekedetek, amelyek hössé avatják az embert: a művészet cselekedetei. Az ifjak majd megnőnek, megerősödnek ebben a homályos tudathoz s e homályos tudat nemzedékről nemzedékre tisztább, világosabb lesz.

Csak ezt akarjuk egyelőre. Mert művészi életet, művészi köztudatot máról holnapra nem lehet teremteni, de lehet igenis előkészíteni a talajt arra, hogy egykoron mély és őszinte művészi világtérfogás költözzék az emberekbe.

Legyen ez az érzés egy új fegyvere a magyarságnak. Hogy a magyarság kezébe való az, azt azzal bizonyíthatjuk, hogy ime éppen Szeged, a magyarságnak híres gócpontja fogta azt legelőbb marokba.

Üdvözljük a kezdeményező Szegedet. Kicsinynek látszó, de alapszámban vége nagy dolog az, amit a tegnapi napon cselekedett. A magyar városok pedig utánozzák lelkesen, buzgón ezt a példát: magukat magasztalják föl vele.

BELFÖLD.

A képviselőház holnap, hétfőn megkezdí a költségvetés általános tárgyalását. A tárgyalás külső képének meg lesz az érdekessége is, hogy Hegedűs Sándor, aki két évvel ezelőtt át vitelte e vitában az előadói tisztet, most mint a kormány egyik tagja a miniszteri bársonyszékből hallgatja a csöndesnek és hosszú idő óta a leg rövidebbnek ígérkező budgetvitát. A pénzügyi bizottságnak álláspontját ezúttal Neményi Ambrus képviseli, akinek bevezető beszéde után a két ellenzéki párt szónokai Kossuth Ferenc és gróf Zichy János fejtik ki a függetlenségi, il-

TÁRCA.

A végrendelet.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: Daniel Riche.

I.

Margit félénken mondta:

— És a barátok?
— A barátok?
— Igenis, hátra vannak még a barátok.
— Nos, hát én voltam Mazénál, voltam Pitounál, Rostagnál s ezek, akik mindig azzal biztattak, hogy ha valami bajom lesz, csak forduljak hozzájuk, most nem segítettek rajtam. Ime, a barátok.

Igy panaszkodva izgatottan járt az asztal körül a férfi. A felesége újból fölshajtott:

— Hát mit csinálunk?
— Azt én is szeretném tudni. Ha mához egy hétre nincs a kezemben a kétezer frank, vége a reménynek, nem kapok állást.
— Istenem, kétezer frank, hisz ez szörnyű sok!

— Egy reményem még van.
A felesége rábámolt:
— Mi az?
— Hogy Aurélia nagynénéd meghal...
— Edouard! — tiltakozott az asszonyka — hogy' beszélhetsz ilyeneket!
— Hogy már nem él sokáig, az biztos. Az egyetlen kérdés az, hogy elég korán hal-e meg?
— De hátha nem örökölök?
A férfi aggodalmasan kiáltott föl:

— Te ne örökölnél?! Akit fölnevelt, akit úgy szeret, mintha a gyereke volnál!

— Meglehet, hogy nem esinált végrendeletet. Vannak emberek, akiknek oly borzasztó még csak gondolni is erre, hogy sohse határozzák el magukat végrendelet írására.

— No, ez szép dolog volna — szölt, az asztalra csapva a férfi — ez az özvegy néni, akitől annyi mindent türtünk évek hosszú során át, ha most kitagadna! Hisz még szivarozni se engedett, meg bort se engedett a levesembe önteni, pedig tudta, hogy ezt mennyire szeretem. Inkább megfojtottam volna...

— Edouard, ne bolondulj meg...
Végigsimította a homlokát.

— Boesáss meg — hebegte aztán — örülseteg beszéltek.

Kinézett az ablakon, a finoman szítáló őszi esőbe, végig a nyomorult, szűk utcán, amelyen mintha dideregtek volna a hosszú sovány házak. Valami óra ütött a szomszédában.

Hirtelen megfordult, s a felesége felé közeledett. Az asszony a pamlagra dőlve bámolt a semmiségbe, bizonyosan ifjúságára gondolt, a szerelemre, a boldog reményekre, majd arra, hogy esőkor szomjas piros ajkai mint huzódtaak sirásra az első küzdelmes, pénztelen napokon.

— Margit!
Az asszony ijedten ugrott föl:
— Mi az, fiam?
— El kell mennem az irodába. 'Azalatt hamar látogasd meg a nagynénédet. Finoman, óvatosan add tudtára, hogy ha nem rendezi az írásait, te, az ő egyetlen szerette örök időkre szegény maradsz, nyomorral fogsz küzdeni. És az unokatestvéreket, akiket ki nem állhat, megosztodnak az ő vagyonán.

— Ezt sohse merészném...
— Kell, hogy merészed. Most kezdődik a mi életünk legkeservesebb küzdelme, s ha győzelmesen akarunk ebből a hareből kikerülni, nem kell megakadnunk ilyen apró, szentimentális dolgokon...

— Kegyetlenség...
— Ugyan mit akarsz! Az élet küzdelme kemény, s arra kényszerít, hogy ilyesmiket tegyünk. Eridj, édes, majd este találkozunk.

Lehajolt, s megcsókolta a fiatal asszony sápadt homlokát.

II.

Egy órával később, egyszerű fekete ruhába öltözve, kopott esernyő alatt megindult Margit. Sietett a sötét utcákon, még a legművésziesebb kirakatok se érdekelték.

Végül, amikor fölérkezett a, a sok lépcsőtől lihegve, a nagynénéhez, a szobalánytól nyugtalanul kérdezte:

— Nos, hogy van a néni?
— Bizony rosszul...
— Ah, Istenem!
Lábujjhegyen, csöndesen ment be a beteg szobájába. Ott fektült Aurélia néni hótiszta fehér ágynában. Az arca a fehér vánkosból kiemelkedve nagyon sárgának látszott, s karjai erőtlönül pihentek a tiszta fehér paplanon. Az ajtó nyílására kis erőlködés árán megfordította a fejét, s ráismert Margitra:
— Vártalak... Jöjj közelebb... még... nagyon fáraszt a beszéd...
Margit közelebb ment hozzá. A néni lehuntya a szemét, s erre nagy esőnd lett, amelyből élesen vált ki az utca lármája. Néhány perc múlva fölpiytotta szemét a néni:
— Ugy-e, — szölt, — nagyon megváltoztam?

letve néppárt álláspontját. Meglehet, hogy már a holnapi ülésén Széll Kálmán miniszterelnök is beszélni fog.

A szolnoki főispán. Politikai körökben érdeklődéssel várják, milyen irányban dől el Almásy Géza jásznagykunszolnokmegyei főispán kérénye, aki írásban is benyújtotta lemondását. Már emlegetik is utódját gróf Almásy Imre nagybirtokos és Magyar-Kossa Géza orsz. képviselő személyében.

Kormányképes függetlenségi párt. Polónyi Géza országgyűlési képviselő kedden válaszókerületébe, Hajdu-Szoboszlóra utazik, ahol március 15-én beszédet fog tartani, melyben — mint a Pol. Értesítő írja — a függetlenségi párt kormányképességét felőlelő programmszerű nyilatkozatokat fog tenni. E nyilatkozat ebben az alakban egyelőre az ő egyéni nézeteit fogja kifejezni, de beszéde előfutárja lesz annak az akciónak, amit a függetlenségi párt egy része a párt kormányképessé átváltoztatása s programjának gyorsabb és lehető érvényesítése érdekében legközelebb meg fog indítani. A kitűzött programot részben már régebben képviselte a párt egyik árnyalatának volt vezetője, Ugron Gábor, aki most ismét bekerül a Házba s ki fogja bontani a kormányképes függetlenségi párt zászlaját.

A kolozsvári választás. Mint kolozsvári levelezőnk táviratozza, a szabadelvű párt vasárnap délután igen látogatott közgyűlést Haller Károly egyetemi tanár elnöklése alatt. Az elnök megnyitó beszédében lelkesen méltatta Hegedűs Sándor érdemeit a haza és a város körül és aztán a közgyűlés gróf Teleki László indítványára egyhangulag s lelkesedéssel Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert kiáltotta ki a kolozsvári I. kerület képviselőjelöltjének. A gyűlés határozatáról küldötték a főt Hegedűst a jelöltség elfogadására. A gyűlés táviratilag üdvözölte Hegedűst, akinek alkalmasint ellenjelöltje sem lesz.

A függetlenségi párt és a költségvetés. A függetlenségi párt a következő hivatalos értesítést adta ki:

A függetlenségi és 48-as párt e hónap 22-én értekezletet tartott, melyen Kossuth Ferenc pártelnök jelezte, hogy az 1899. évi költségvetés tárgyalása a holnapi ülésben kezdődik. A párt álláspontját körvonalozó határozati javaslat benyújtásával Kossuth Ferenc biztatja meg; felszólalnak továbbá a vita keretében gróf Benyovszky Sándor, dr. Mezőssy Béla és még többen.

Ugron Gábor jelöltsége. Mint kolozsvári levelezőnk táviratozza, a szilágyosmlyói kerület deputációja ma kereste föl Ugron Gábort, hogy felajánlja neki a képviselőjelöltséget. Ugron a jelöltséget elfogadta és ezt hosszabb nyilatkozatban okolta meg. Újra utalt az értelmiség romlására, de mint mondta, a Bánffy bukásával és a nemzeti párt feloszlásával meg-

változott politikai helyzet kötelességévé teszi, hogy újra a parlamenti küzdőterre lépjen. A függetlenségi párt nak rendíthetetlen híve lesz ezután is és bízik abban, hogy e párt egy jövő nagy küzdelemben újra visszanyeri régi erejét. Ugron a napokban elmegy Szilágy-Somlyóra, hogy megtartsa programbeszédét.

Képviselői beszámoló.

Miskolc, március 12.

Lánczy Leó és Szemere Attila országgyűlési képviselők ma megjelentek választóik előtt, hogy a politikai helyzetről nyilatkozzanak. Ez alkalomból az itteni szabadelvű párt ma délután 5 órakor népes közgyűlést tartott a Nagy-Szállóban, amelyen többek közt megjelentek: Zelenka püspök, Tarnay alispán, Léva Lajos, Soltész-Nagy Kálmán polgármester, Hidvéghy tanfelügyelő, Görgey üzletvezető, stb.

Lichtenstein József pártelnök a gyűlést néhány lelkes szóval megnyitván, jelentette, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a miskolci szabadelvű párt üdvözlését meleg hangon irt levélben megköszönte. Az elnök aztán a város képviselőit üdvözölte pár szóval és felhívta őket nyilatkozataik megtételére.

Lánczy Leo országgyűlési képviselő erre a hallgatóságnak gyakran megújuló éljenzése közte terjedelmes és mindvégig nagyérdekű beszédben fejtegette a politikai helyzetet.

Vázolta a már békésen megoldott parlamenti és kormányválság előzményeit és konstatálta, hogy a lezárt küzdelemben a korona annak az áramlatnak szellemében rendelkezett, amely egy békés elintézésnek hirdetője gyanánt lépett föl. Ilyen helyzetben a midőn a kormányelnök maga ajánlta föl állását a béke érdekében, a szabadelvű pártnak el kellett fogadnia a kínált kompromisszumot, már azért is, mert pártprogramjának sértetlen fenntartásából egy párányit sem kellett feláldoznia. Ezért tartotta ő is szükségesnek a kompromisszumot és a mostani kedvező parlamenti helyzet igazolta a békebarátok álláspontját. Azután rokonszenves kritikával érintette a nemzeti pártnak a szabadelvű pártba való belépését, ezt úgy értelmezte, mint férfias meghajlást egy győzelmes eszme előtt, mint lovagias elégtételt a multira nézve, mint elismerést annak, hogy a szabadelvű párt programja eddig is a nemzet valódi helyes politikáját képviselte, amely ellen továbbra is küzdeni legalább is céltűzött dolog lett volna. Azután így folytatta:

Ami a megszaporodott szabadelvű pártot illeti, ugy azt egyes elemire nézve boncolva tagadhatatlan, hogy ez egy teljesen homogen párt benyomását nem teszi. Bizonyos, hogy vannak benne elemek, amelyek előtt a párt gazdasági és társadalompolitikai törekvései nem lehetnek rokonszenvesek, amint, hogy bizonyos, hogy vannak benne elemek, melyek a szabadelvű párt programját tovább fogják akarni fejleszteni azon irány felé, melyre ezen párt deklarációját mutat, tudniillik Magyarország radikálisabb, demokratikusabb fejlődése és ennek az utnak az egyengetése felé s bizonyos, hogy ezen két felfogás, ezen két áramlat között a meggyőződéseknek ütközete előbb-utóbb be fog állani, de ez csak egy egységes processzus lefolyása leendő, erőmértékű lesz ez azon

zióját? És sápadtabban, mint a néni — mert tudta, hogy ezzel a szavával itéli magát örök szegénységre — halkán szólt:

— Majd megírod a végrendeletet... később... majd ha meggyógyultál és fölkelteél...

— Tudod-e, hogy a törvény szerint egy krajeáért se kapsz? Hogy csak akkor juthatsz valaméhez, ha külön végrendeletet csinálók... Nem volna jobb most mindjárt?...

Még mindig nézte aggódó, reménykedő szemmel.

— Gazdag leszel... — susogta — boldog, csöndes lesz az életed...

Margit remegve hallgatta. Egy pillanat alatt elgondolta mostani életük minden nyomorúságát. Csak egy szót kellene szólnia, s örökre vége volna a szükségnek, az adósságnak, a gondnak, a nyomorúságnak. De a könyörgő, szinte gyerekes pillantás ellágyította a szívet:

— Majd, ha meggyógyulsz... ráérünk...

A haldokló arca sugárzott a boldogságtól. Visszasett vánkósaira és boldogan susogta:

— Készönm.

Egy pillanatig várt Margit. Aztán föltűnt neki, hogy a paplan nem emelkedik a lélekző mell fölött. Nyugtalanul hajolt a néni felé. Aurelia néni abban az örömben, hogy még élni fog, meghalt.

Margit a földre borult, sírva a fájdalomtól, meg az elvesztett vagyonért is. S amikor arra gondolt, hogy mint fog dühöngeni férje, ha elmondja neki a dolgot, az ő féltékenységébe, észbe jutott a haldokló néni szeme, ez a szegény, szomorú szempár, amelynek mélyén lázas lobogással égett az élet után való vágy s amelybe az ő jószívűsége még egyszer, utóljára belelept a boldogság tűzét, halkán mormolta maga elé:

— Jól eselökdedem.

eszméknek, melyek a modern Magyarország társadalmát mozgatják s így csak előnyre, hasznára válhatnak ez az országnak. Egyelőre azonban míg a közel jövőnek sürgős teendőit elintézi nem nyertek, kell, hogy hátrébe szorítsanak ezen lappangó ellenfeleket s ezért azt a politikai koncentrációt, mely az 1867-es közjogi alapon álló partokra nézve beállott, zálogául tekintem annak, hogy a közel jövőnek nagy feladatai békésen, nyugodtan s tárgyilagos módon fognak megoldást találni.

Ezek után, t. polgártársaim, engedjék meg, hogy a jövő feladataira nézve néhány észrevételt tegyek. En a jövő feladatait kettősnek kívánám jellemezni. Az egyik feladat az, hogy általában szólva, közgazdasági helyzetünk szanáltsásk. Sokoldalú és jelentőségteljes azon kérdések komplexuma, melyeket ezen jelszó alatt szubszumállok és itt mindenképp az első sorban áll az Ausztriával való gazdasági viszonyainak végső rendezése. Önök ismerik a helyzetet. Ausztria kormányon uton nem képes a kiegyezés megkötésére s így beáll az eset, hogy önmegrendelkezési jogunkat érvényesítsük, hogy azzal elinduljunk. Tervebe van tehát véve, hogy azon megállapodásokat, melyek az osztrák és a magyar kormány között létrejöttek alkotmányos elintézés céljából, a két országban külön-külön önállóan, de a kölcsönös viszonyosság feltétele mellett fognak életbe léptetni és pedig egyelőre 1903-ig, illetőleg 1904-ig. A nemzetközi szerződések tekintetében pedig azon záradék és azon formulázás állapított meg, melyet Széll-féle formula elnevezése alatt ismerünk; s itt mindjárt megjegyzem, hogy azon megállapodást, melyet az ischli klauzula alakjában állított a lelépett miniszterelnök ur elfogadni hajlandó lett volna, és úgy amint az a nyilvánosságra került, a magam részéről el nem fogadhattam volna, amint hogy ezt a szabadelvű párt tulnyomó része elfogadhatatlannak is jelezte. Azonban azon formula, melyet a jelenlegi miniszterelnöknek sikerült felállítania és elfogadtatnia, s amely még a legfőbbkényebb függetlenségi párti felfogás szerint is közjogi korrektség tekintetében kielégítő, amely számol az ország és a monarchia nemzetközi helyzetével és elsőrendű érdekeivel, ez tökéletesen oldja meg a kérdést és megkerüli a nehézségeket.

Nem tagadom t. uraim, hogy a kiegyezésnek létesítése csupán egy ötévi ciklusa nem felel meg egészen óhajásomnak s én azt kívántam volna, hogy a kiegyezés egy hosszabb időre levétessék a napirendről, mert én azt tartom, hogy a kiegyezési elvadásoknak perennálása ölműnyesítést nehezíték egész közgazdasági életünkre, utját állva fejlődésünknek, megülője minden vállalkozási szellemnek s végre elvonja a közelet alkotmányos tényezőit a belügyi reformok keresztülvételétől. De mit tegyünk? Nem fölünk egyoldalul függ a kérdés és számolunk kell az osztrák viszonyokkal s azon bonyodalmakkal, melyeket Ausztriában a kiegyezésnek nem alkotmányos uton való életbeléptetése magában rejt. S így csak nagy meglegedésünkre fog szólóghatni, ha a kormányban sikerülni fog ezen kiegyezési megállapodásokat Ausztriában tényleg a gyakorlati életbe bevezetni.

Ami pedig a kvótakérdést illeti, úgy ebben a kérdésben egy oly megegyezésre kell jutnunk, melylyel ezen kérdés 10 évre lekerül a napirendről, vele együtt azon akadályok egyike, amelyeket az Ausztriával való jó viszony elő gürdítettek s nem habozom kijelentni, hogy ezen cél elértése végett némi mérsékelt áldozattól sem riadnék vissza, mert felfogásom szerint az Ausztriával való barátságos viszony országunkra ugy politikai, valamint gazdasági szempontból elsőrangú érdek, melyet ugyan forintokban és krajeárokból kifizetési és megbecsülési nem lehet, de melynek értékét és visszahatását mindenki megfigyelheti, aki a politikai vagy gazdasági életben működik. En ugy látom, hogy a kvóta kérdés eoltörpül azon kérdések jelentősége mellett, melyek megoldásra várnak, mint amint pl. a bankkegyezmény mielőbbi életbeléptetése, a valuta-szabályozási műveletnek befejezése, a közös autonóm vámbari megállapítása és ami fő, azon nemzetközi kereskedelmi és vámszerződés iránti megalkuvás, melyek 1903-ban megújításra kerülnek. Ha mindezekben sikerülni anyagi érdekeinknek figyelembevétele mellett rendet csinálni s azzal együtt Ausztriával a jó viszonyt ismét helyreállítani, melyet — és ezt szükségesnek tartom kiemelni — nem mi zavartunk meg, de melynek megszavazása inkább bizonyos néppszichológiai okokból gyökerezik, akkor hiszem és remélem, hogy a magyar közgazdaság, mely e pillanatban a pangások számos tüneteit árulja el, ismét lendületnek fog indulni, akkor gazdasági életünknek alapjaira nézve az átalakulási processzus, támogatva egy rendszeres, céltudatos és az ország anyagi erejével számoló iparpolitika által továbbá fog haladhatni népünk jólété javára.

A jövő feladatainak másik csoportját, t. polgártársaim, a belügyi reformok kiépítésében és továbbfejlesztésében látom. Itt csak a leglényegesebb feladatoknak felsorolására szorítkozva, elsőnek odaállítom a közgazdasági államosítást, amely ugy államhatalmi, nemzeti és társadalmi szempontokból immár elodázhatatlannak bizonyul s itt van továbbá az egyenes adók reformjának kérdése, mely mind sürgősebben kopogtat a törvényhozás ajtaján s melynek nagy célja abból áll: egyenlő mértékben megosztani a közterheket az egyes gazdasági rétegek erejéhez képest, de mégis akként, hogy a gyengébb gazdasági individualitások anyagi gyarapodásukban ne gátoltassanak, hanem az állam által partioigolva fejlődésükben támogatassanak. Ezen cél szempontjából azonban nem szükséges idegen, importált jelszavaknak hódolni, melyek a mobil tőke üldözését tüzték ki célul és amelyeknek káros voltát különösen Magyarországon, ahol annyira rászorulnak ezen tőke beözönlésére s megteremtésére, felesleges külön kiemelnem. Napirendre fog továbbá kerülni a véderőtervény megújítása is, mely-

nél népünk számos gazdasági, társadalmipolitikai érdeke van angazsálva, melyeket megvédelmeznünk fog kellenni s napirendre fog talán kerülni a választási reform kérdése is, mely ugyan kényes kérdés államhatalmi és nemzeti szempontból, de amelyhez annak dacára közelebb fog kellenni állni és pedig nem csupán az aktív választási jog szempontjából, hanem az összes parlamenti reformok, magának a törvényhozás mindkét házának szerkezetének megújítása, reformja tekintetében. S itt van végre egy nagyon fontos s mindenkire egyaránt kiható kérdés, az általános polgári törvénykönyv létesítése, melyhez magas kulturális és anyagi érdekek fűződnek.

Mindezen kérdések alkalmasak arra, t. uraim, hogy megoldásuknál a szabadelvűség és demokrácia nagy elvei alkalmazást nyerjenek s kötelezőmunka fogom ismerni s reményeim, hogy önökkel egyetértőnek fogom magamat tudni, hogy ezen iránynak érvényesítését a magam részéről is elősegítem. A szabadelvű pártot, mely szamban gyarapodott és elveiben sértetlenül került ki a nagy krízisből, lételeményesnek tekintem az említett nagy elveknek s nyugodtan nézök a jövő elébe, mert azon férfi, aki jelenleg Magyarország miniszterelnöke és a szabadelvű párt vezére, a leglelkesebben és legékebben proklamálta ezen szellemet és ezen irányt, melyben a szabadelvű pártot jövőre vezetni óhajtja s mely teljesen megfelel azon nagy hagyományoknak, melyekhez felfogásom szerint a pártiak a jövőben ragaszkodni kell. Annál nyugodtabban bízhatunk Széll Kálmán személyében, mert ő mindig az őszinte és becsületes politika megtestesítője volt, kinek multja teljes garanciát nyújt arra nézve, hogy meggyőződésében és elveiben megalkuvást nem ismer. A legnagyobb reménnyel tekinthetünk a jövő működése elé, mert egy oly államférfi el előttünk, ki a multban nemesen a politikai életben, hanem finánciális téren kifejtett tevékenységben a legnagyobb sikereket aratta, s aki behozonyította, hogy lehetséges működni politikai és finánciális téren egyaránt, a nélkül, hogy azért a politika téren a közérdek ellentétbe jöjjön a magánérdekkel. S így a gyakorlati életből merített gazdag tapasztalatokkal látjuk őt a kormányzat élén s körülötte egy oly kabinetet, mely kizárólag a régi szabadelvű párt híveiből összeállítva a maga részéről is garancia arra nézve, hogy a kormányzat továbbra is a párt szellemében, legjobb hagyományaink szellemében fog folyni.

T. uraim! Említém, hogy azon politikai koncentráció, melynek jelenleg szemlélői vagyunk, immár üdvös eredményeket szül, kívánatos és minden jó hazafi törekvésének kell lennie, hogy a politikát a társadalmi erők koncentrációja is kövesse, elsőrendű nemzeti érdek zűdök ahhoz, hogy ezen kis és exponált helyzetben levő nemzet társadalmi tagolatlait közelebb hozzuk egymáshoz, hogy egy közös érzés, egy közös cél: a haza nagysága kösse össze azokat, s hogy ezen eszme szolgálatában vállaltva és közösen serkentsek Magyarország népét egy fokozott tetterő kifejtésére, gazdasági és kulturális hivatásának megoldására, mert tisztelt uraim, e nélkül nem fogjuk tudni megállani az uralkodó világáramlatok közepette, melyekből csak egy tanúságot vonhatunk le, s ez az, hogy a nemzetek nem a meddő társadalmi és politikai torzalkodásokban találják meg üdvüket, hanem hogy csak azon nemzetek állanak fenn dicsően és prosperálva, akiknek jelszavuk a munka, a komoly munka, a folytonos munka.

Végül igéri, hogy mint egyszerű igénytelen képviselő függetlenül a kormánytól kívánja a jövőre is latba vetni szavazatát, s résen fog állni, hogy a folytonos haladás irányba betartassék; bizva abban, hogy választói a jövőre nézve is vele egyetérteni fognak, kerte továbbra is támogatásukat és bizalmukat. (Elkes eljenzés.)

Lánczy Leó nagy tetszéssel fogadott beszéde után Szemere Attila országgyűlési képviselő szólalt fel. Lánczy beszédevel teljesen egyetért, ezért csak röviden nyilatkozik. Nem tartaná helyesnek a lezajlott harcoknak biralátába bocsátkozni, jelenleg a béke szilárd fenntartása a feladat.

Nagy elismeréssel nyilatkozott Bánffy Dezső bárónak miniszterelnöksége alatt szerzett kiváló érdemeiről. Átterve a jelenlegi helyzet ismertetésére, Széll Kálmán kinevezését és a bökérgyalások eredményét a liberalizmus és a szabadelvű párt diadalának tekint. A kormány összealkotása is bizonyítja a szabadelvű párt egységének fennmaradását. A nemzeti párt belépésének módját helyesnek tartja, de kiemeli, hogy a belépés előleges megbeszélés nélkül történt. A szabadelvű párt belső viszonyaiban nem állt be változás. A mostani alakulás nem jelenti az arisztokratikus irány győzelmét a demokrácia felett; biztosítéka ennek a miniszterelnök multja, hazánk története, hogy a reakciónak nem volt talaja és hogy az igazi magyar közép osztály ereje. Röviden vázolja a jövő feladatait, továbbra kéri a választók bizalmát. (Zajos eljenzés.)

Szabó Gyula királyi tanácsos a választók nevében köszönetet mond a képviselőknek, biztosítva őket bizalmukról. (Élénk eljenzés.)

Az elnök azután kimondja, hogy a gyűlés a hallottakat helyesli és a képviselőket a választók támogatásáról biztosítja, mire az ülést berekeszti.

Este a képviselők tisztelőtérre banket volt.

Mohács, március 12.

A mohácsi választókerület országgyűlési képviselője. Jávits József ma délután számoit be vá-

lasztói előtt a megváltozott politikai helyzetről. Kifejtette a fuzió létrejöttének a szükségességét. A Széll-kabinet programját olyképpen jellemezte, mint amelynek keretében megvalósíthatók a főlöszlott nemzeti párt aspirációi. A választók a sikerült beszámoló után bizalmat szavaztak képviselőjüknek, valamint a Széll-kabinetnek. Végül Róder ügyvéd nagy tetszés mellett kimutatta a fuzió célszerűségét.

Szolnok, március 12.

Kiss Ferenc, a szolnoki választókerület országgyűlési képviselője ma délelőtt tartotta meg a választók nagy érdeklődése mellett beszámolóját Szolnokon. Lippich Gusztáv, a szabadelvűpárt elnöke fölkérte Kiss Ferencet beszámoló beszéde megtartására. Kiss körülbelül egy óráig tartó beszédében megemlékezett a politika valamennyi aktuális kérdéséről, végül pedig kijelentette, hogy az új kormány működésétől az ország sok üdvöset várhat. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a gyűlés elhatározta, hogy üdvözi az új kormányt és a szabadelvűpártot.

HIREK.

Budapest, március 13.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 15-én új előfizetők nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatnának a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király legifjabb dédunokája. József Ágost főherceg újszülött leánykája negyedik dédunokája királyunknak, József Ágost főherceg 1893. november 15-ikén kelt egybe Augustia bajor hercegnővel és a boldog házasságból született a négyéves Ferenc József főherceg és a másfél éves Gizella főhercegnő. Királyunk negyedik dédunokája Seefried bárók leánykája. Mint a hivatalos lap mai számbában közzét orvosi jelentés mondja, Augustia főhercegnő, valamint újszülött leánykája, a körülményeknek megfelelően jól vannak.

— Új udvari tanácsos. A király a személye körül miniszter előterjesztése folytán Szabó Gyula főldbirtokosnak és országgyűlési képviselőnek, a pénzügyi és közgazdasági téren szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Te Deum a pápáért. A pápa koronázási évfordulóját tegnap este ünnepelte meg utólagosan a Szent-Péter templomban Rampolla államtitkár, mint a baziika legöregebb esperes, a pápa felgyógyulása örömeire is celebrálta a Te Deumot, melyben Róma katolikus egyesületein kívül nagy közönség, közte a diplomáciai testület és az arisztokrácia számos tagja vett részt. A templom homlokzatát este fényesen kivilágították.

— Kinevezések a pénzügyminisztériumban. A király a pénzügyminiszter előterjesztésére dr. Margittai József osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkár osztálytanácsossá kinevezte, továbbá Jekelfalussy Zoltán, dr. Matta Árpád és Köcsin Lajos miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári, dr. Pálffy Rikhard miniszteri segédfogalmazónak pedig a miniszteri fogalmazói címet és jellegét, végül Csáky György pénzügyi fogalmazónak a pénzügyi segédtitkári címet adományozta. A pénzügyminiszter dr. Wallon Dezső és Wieland József miniszteri segédtitkárokat miniszteri titkárokká, dr. gróf Bathányi István és dr. Baronyi Tivadar miniszteri fogalmazók miniszteri segédtitkárokká, Plachy Gyula miniszteri fogalmazót pénzügyi titkárrá s végül báró Pongrácz Jenő, dr. Blaskovich Zdenkő és dr. Kerntler Kálmán miniszteri segédfogalmazókat miniszteri fogalmazókká nevezte ki.

— Berzevicsy Albert felolvasása. A Szabad Lyceum tudományt és ismereteket terjesztő társaság március 13-án és 20-án — hétfői napokon — este 7 órakor, a Magyar Tanítók Kaszinójában VIII., József körút 8. szám, I. emelet felolvasó estélyt rendez. Dr. Berzevicsy Albert országgyűlési képviselő tart két előadást a parlamentekről. Érdeklődőket szívesen látnak.

— Dingelstedt fia — magyar állampolgár. Érdekes kérvény érkezett be tegnap a polgármesteri hivatalba. A kérvényben Dingelstedt Vilmos százados a magyar állampolgárságról folyamodik. Dingelstedt atyja korának egyik ismert költője volt és sokáig igazgatója a bécsi Burg-színháznak.

— Nemesi előnév. A király Bécsben kelt legfelső elhatározásával, Klein István gyulai 2. honvéd-gyalogezredbeli alezredesnek, a honvédelmi minisztérium III. ügyosztályára vezetőjének és Klein Alfréd budapesti I. honvéd-gyalogezredbeli I. osztályú századosnak, a honvéd Ludovika Akadémia tanárának, valamint törvényes utódaiknak, régi magyar nemességük épségben tartása mellett az arnófalvi nemesi előnévet

díjmentesen legkegyelmesebben adományozta és egyidejűleg megengedte, hogy családnevüket Arnófalvyra átváltoztassák.

— A szegedi árvíz. Ma volt husz éve annak, hogy a Tisza elöntötte Szeged városát. Az évforduló alkalmából, mint Szegedről táviratoznak, ünnepies istentisztelet volt a belvárosi plébánia-templomban, amelyen a megyei és városi hatóságok és helyőrségi tisztikar testületileg résztvettek. Az egyházi szónoklatot Hock János országgyűlési képviselő mondta.

— Az új miniszternél. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma délelőtt lakásán fogadta az Otthon tisztelő küldöttségét. A küldöttség vezetője Rákosi Jenő elnök rövid, lendületes beszédében üdvözölte az új minisztert, büszkeséggel említve föl, hogy Hegedűs maga is újságíró, aki belevitte magas állásába nemes becsülvényét, munkakedvét és idealizmusát. A miniszter szíves szavakkal válaszolt, és hangsúlyozta, hogy milyen jól esik neki az újságírók és írók megemlékezése és mily nagyra becsüli támogatásukat. (Éljenzés.) A miniszter azután elbeszélgetett az újságírókkal és érdekes apróságot mondott el. Ifjabb Hegedűs Sándor, a miniszter fia, mint fizetéstelen mérnök a kereskedelmi minisztériumban szolgált. Báró Dániel Ernő volt kereskedelmi miniszter egyévi szabadságot adott a fiatal Hegedűsnek, aki ezt az időt arra használja föl, hogy tanulmányutakat tesz Amerikában. Az utóvilág annyira megtetszett neki, hogy nemrégiben szabadságideje meghosszabbításáért folyamodott. Időközben az apa miniszter lett és megtagadta a fia kérelmét. Sőt kategorikus hangú levelet irt neki, amely ezzel a fenyegetéssel végződik: „Ha rögtön vissza nem térsz, úgy — elcsaplak.”

— Az angol királynő Nizzában. Az angol királynő, mint egy táviratunk jelenti, ma délután öt órakor hat heti tartózkodásra Nizzába érkezett. A pályaudvaron a polgármester és a hatóságok vezetői fogadták. Kivonult a Nizzában állomásozó ezredek legénysége is és az egész uton, amelyen a királynő bevonult a városba, sorfalat állott. Nizza város polgárai pompás bokrétaival lepték meg az agg királynőt s a nizzai nemzetközi levelezőlap - kiállítás igazgatósága a királynő arcképevel díszített levelezőlapot adott át. A nyilvános épületeken és szállókon Nagybritánia lobogója leng. Nizzába való utjában a királynő a touloni állomásra hívatta az ottani prefektust és részvételt fejezte ki a lagoubrani katasztrófa fölött. A prefektus a város lakossága nevében megköszönte a királynő részvételt.

— Halálozás. Lőrinczy Györgyöt, a Fmke kitűnő titkárt s Japuk nagybecsült tárcáiróját megnyerendőt csapás érte. E hó 10-én meghalt édesanyja, özv. Lőrinczy Endréné, jól. csáthi Kriston Judith, Ajnácskón. Mindnyájunk mélyen érzett részvéte szolgáljon kiváló munkatársunknak némi vigaszt gyánál.

A család a gyászszertől a következő jelentést adta ki:

Lőrinczy György és felesége, született Szarvassy Marika, valamint gyermekeik: Anna-Mária, Endre, Erzsike és Szabolcs; — Mészáros Józsefné, született Lőrinczy Anna és férje, valamint gyermekeik: Anna és József; — Lőrinczy Judith; — özv. Kriston Ignác, született Kriston Amália; — továbbá özv. Kriston Györgyné gyermekeivel és özvegy Kriston Lászlóné, született Mariássy Ida, a többi rokonok nevében is mély fájdalommal adják tudtul, hogy a legjobb anya, nagyanya, anyós, testvér, sógornó, illetőleg rokon özvegy Lőrinczy Endréné született csáthi Kriston Judith a hitvesi, anyai és emberbaráti önfeláldozással teljes életének hetvenedik évében, 1899. évi március hó 10-én, délelőtt 10 órakor, Ajnácskón, örök alomra szenderült. A felejtethetlen halott kihűlt teteme 1899. március hó 12-én, délután 1/2 2 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint a rimaszombati sírkertben nyugó szeretői mellé temettni. Áldott legyen nemes emléke haló porában is! Ajnácskó, 1899. március 10.

Ma délután temették Wahrmann Sándort, a budapesti zsidó hitközség egyik érdemes elöljáróját. A gyászszertartáson a budapesti társaság sok előkelősége jelent meg, szeretettel gondolva a megboldogult munkas áldásos életére. Ott voltak a többek közt Láng Lajos, Weiss Berthold országgyűlési képviselők, Sacelláry Mihály osztálytanácsos, Neuberger és Székács kuriai bírák, Tenczer Pál, Hüttli Tivadar, Sándor Pál, Simon Jakab fővárosi bizottsági tagok. Dr. Kohn Sámuel frábbi emelkedett szellemű beszédében méltatta az elhunyt emberbarát munkásságát és rendkívüli érdemeit. A megboldogult hűlt tetemet a keresepüti temetőbe néhai testvérbátyja, Wahrmann Mór mellé temették.

Mint orosházi levelezőnk jelenti, lehótai Lehoczky József római katolikus plébános folyó hó 11-én életének 67-ik évében Orosházan elhunyt. A megboldogult, ki az egész megyében vallásatlanság nélkül szerlettek, mint honvéd százados küzdött végig a szabadságharcot, ennek elmutatvai az egyház szolgálatába állott. Irodalmilag is működött Fráter Josephus név alatt és ezen a téren is hasznos munkásságot fejtett ki.

Üngváron elhunyt Reismann Leó válaikozó, a városi képviselőtestület tagja. Temetésén az egész

város közönsége részt vett, kifejezésre juttatva azt a közbecsülést, amely a megboldogultat életében feddhetetlen jelleméért és szívósságáért környezte.

— **Munkások Petőfi szobránál.** Impozáns módon rőták le a budapesti munkások ma, vasárnap délután a hála és kezelet adóját Petőfi Sándornak, a szabadság és a nép legnagyobb költőjének szobránál. A szakszervezetekben már a kora délutáni órákban nagyobb tömegekben jelentek meg, ahonnan a gyülekezés történt. Minden szakma és szervezet saját zászlója alá állott s úgy vonult az ünnepesség színhelyére. Sok ezren voltak együtt 4 órakor, amikor az ünnepély kezdődött. A szobor körül helyezkedtek el a daloskörök zászlóik alatt s azután utánnak a budapesti 42 munkásszakszerveület és a szociáldemokraták tíz politikai szervezete. Négy órakor a vörös jelvényes seregből kibontakoztak a vezető-munkások egy hatalmas babérkoszorúval, amelynek vörös szalagján ez állott:

A szabadság bajnokának — A szociáldemokrata munkások.

Megállottak a szobor előtt s a munkásdaloskörök éneke után, amelyek a riadó énekeltek, *Holtó Jenő Talpra, munkások!* című költeményét szavalta el *Saly Kálmán*. A költemény a *Talpra magyarnak* átalakítása:

Talpra, munkás! Most, vagy soha!
Csatára fel! Itt az óra!
Nyomorogva elpusztuljunk?
Vagy rablancból szabaduljunk?
Igazságos, szent elvünkre
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Sehonnai, bitang ember,
Ki velünk tartani nem mer,
Aki inkább jármot hurcol,
Mint a szabadságért harcol.
Igazságos, szent elvünkre
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk!

Alkalmi beszéd következett erre *Kiss Károlytól*, aki Petőfiről emlékezett meg, nagy hatást gyakorolva az egybegyűltekre.

Erre letették a babérkoszorút a szoborra s elnekeltek *Gáspár Imre* munkás marseillaise-jét a munkás daloskörökkel együtt. A munkások szétoszlása rendben történt.

— **A kalotaszegi varrottás.** A kalotaszegi varrottás eredete és újjáélesztése címen az Országos Ipari-egyesület háziipari szakosztályában ma délelőtti nagyüzemi és előkelő közönség jelenlétében dr. *Herich Károlyné* felolvasta *Gyarmathy Zsigáné* értekezését. A felolvasó ülésen *Ghyczy Béla* nyugalmazott altábornagy elnökölt. Az elnöki asztalnál *Kovács Gyula* dr. alelnök, *Gelléri Mór* igazgató és dr. *Soltész Adolf* titkár ültek. *Ghyczy Béla* elnök üdvözölte a megjelenteket és rámutatott arra a körülményre, hogy Erdély mennyire alkalmas a háziipar fejlesztésére. Az erdélyi háziipar termékei közt főleg a varrottás készítését, köszönetet mondott *Gyarmathynak*, mint *Herich Károlynénak*, aki az értekezés felolvasására vállalkozott. *Özvegy Herich Károlyné* ezután megtartotta értekezését.

Bevezetésképpen megemlékezett *Hermann Antal* a kalotaszegi varrottásról írott művéről s azután érdekesen mondotta el a szerzőnek, *Gyarmathynak Tarka képek a kalotaszegi varrottás világából* című munkája eredetét. Szólt a boldogult királynénak a varrottás iránti érdeklődéséről, az 1885-iki kiállítás kalotaszegi szobájáról, amelyet *Herich Károly* felszólítására *Gyarmathy Zsigáné* rendezett be. Az akkor kiállított „régí módí” varrottás nagy érdeklődést keltett főleg a kiállítás külföldi látogatói előtt s így tamadt a szerzőnek az a gondolata, hogy üdvölsz a rejtejt kincset napfényre hozni. Hálásan emlékezett meg *József főherceg* nevének, *Élőtild főhercegnő*nek meglehetősen érdeklődéséről a varrottás iránt, mely többek között abban is nyilvánult, hogy a főhercegnő tátrafűredi villája csupa kalotaszegi varrottással van díszítve. *Mária Terézia főhercegnő* és *Mária Jozefa főhercegnő* szintén igen kedveli a varrottást és személyesen is elment Kalotaszegre, hogy színről színre láthassa a vidék népet. Elmondja végül, hogyan taníttatta a kalotaszegi nép kis lányait a fodorszívó szálvona készítésére és ismerteti a varrottásnak az utóbbi időben örvendés kelendőségét, a Kereskedelmi Múzeumnak a terjesztésben való sikerét. Végül azt a kívánságot fejezi ki, hogy bárcsak minél több piacot lenének a termékekre, hogy a szegény nép, amely mindenütt szegény, jobban megélhessen.

A felolvasást lelkesen megtapsolta a közönség. — **Házasság.** *Kálmán Mór* fővárosi kereskedő a napokban eljegyezte *Guitmann Rezső* kassai szobor

Budapestben. — *Dezsenyi Gyula*, *Dentsch Bernát* lugosi polgár fia eljegyezte dr. *Simon József* művelt és finomlelkű leányát, *Élla* kisasszonyt Budapestben.

— **A görög-keleti román metropolita.** Nagy-szébenből telegrafálják: *Melitanu* metropolita beiktatási ünnepélyt tegnap este fátylaszene előzte meg. Az ünnepélyes beiktatási aktus ma délelőtti fél 9 órakor a görög-keleti székesegyházban ment végbe. A vallás- és közoktatásügyi miniszter átiratát, amelyben a metropolita megerősítését tudatja, előbb magyar nyelven, azután román fordításban olvasták fel, mire a metropolitát lelkesült szetreszka-kiáltások között *Puscariu* arkimandrita kongresszusi elnök a metropolitai székhöz vezette. *Puscariu* üdvözlő beszédére válaszul *Melitanu* metropolita elnök székfoglalóját mondta, amelyben igérte, hogy minden erejével egyháza, népe és hazája jóléte és előmozdítására fog törekedni. Azután az új metropolita liturgiát celebrált, mire a kongresszus tagjai az érseki székalotaba kísérték. A beiktatás után a metropolita a nagyszabani hatóságok fejeit és a nagyszabán megjelent küldötségeket fogadta, amelyek a beiktatás alkalmából délután adott lakomára is hivatalosok voltak.

— **A mérnök- és építész egyesület közgyűlése.** Ma délelőtti 10 órakor tartotta a Magyar mérnök- és építészegyesület rendes évi közgyűlését a tagok érdeklődése mellett. A közgyűlést *Hieronimi Károly* elnök vezette, aki megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy a szakosztályok működése teltengésének megakadályozására az összes tagokat felélelő egyetemes üléseket kell cenzul az egyesületnek felkarolnia. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Fittler Kamill* titkár olvasta fel jelentését, amelyből a következőket emeljük ki:

Az egyesület mult évi munkálkodása az élet-erős fejlődés alapjait szolgáló föltételeknek volt megnyilvánulása. Az egyesületnek 2066 tagja öt szakosztályban működik. A mult évben 112 ülés volt, köztük 57 felolvasással. Az egyesület résztvett a kereskedelmi miniszter felhívására a kisipar támogatása dolgában alakított ankétán, továbbá Budapest vízműveinek megvizsgálásában; véleményét adott ugyancsak a kereskedelmi miniszteriumnak a pallórok képzésére dolgában. Most rendezte az egyesület az áprilisban megnyitott építészeti kiállítást. Az egyesület jövedelmének felét, 17.600 forintot fordított lapjaira, a Közlönyre és a Heti Értesítőre, amelyek együtt 188 iv terjedelemben jelentek meg 56 író közreműködésével. Az egyesület vagyona 154.000 forint. Ebből 81.000 forint az alapítványok összege 17.000 forint pályadíj alap, 3000 forint utazási alap, 23.800 forint a segély-alap, 4900 forint az Ybl-alap, 1260 forint a gépészeti pályadíj-alap, 2600 forint a szolgák nyugdíjalpja. Végül elbocsuzott a titkár, mert a párisi kiállítás előkészítési munkálatai miatt ideje nem engedi meg, hogy tovább is az egyesületben működjen. A költségvetés szerint ez évre az előirányzat a bevételeknél ugy, mint a kiadásoknál 39.000 forint.

A költségvetést, ugy mint a titkári jelentést helyeslőleg vették tudomásul. Ezután kihirdették a pályázatok eredményét a következőkben:

A *Hollán-alapítványból* az Egyesületi Közlönyben megjelent legjobb két cikk jutalmát: I. díj, 200 forint; *Husza József: Magyar ornametika* című művének mutatóvány-közleménye, II. díj, 100 forint; *Wittenberg Ignác: Vasutellendős- és sebesség-mérő* című cikke. *Millemanni vízeztési pályadíj:* aranyérem és 1000 korona. Nyertes: *Kolozsvári Ödön: Aljöldünk öntözésének kérdése* című munkája. *Építészeti pályadíjat:* aranyérem és a közoktatásügyi miniszterium 1200 koronás utazási ösztöndíja. A pályakérdés az Eskütertől-híd budai oldalának, a Gellért-hegynék építőművészeti kiképzése volt. Győztes *Págo László* terve lett. A jövő évre pályázat tárgya egy *évkönyv* terve.

Elhatározta az egyesület, hogy *Fábián János* miniszteri osztálytanácsosnak, az egylet 18 éven át volt igazgatójának működése elismerésül megfesteti arcképét az egyesületi helyiség számára. *Fittler Kamill* titkárnak pedig, aki hat évig működött az egyesületben, értékes emléktárgyat nyújt át a választmány.

Ezutan a lelelő tisztviselők helyének választással való betöltése következett. Alelnök lett *Fábián János*, titkár *Mihályffy József*. Az igazgatóválasztás körül nagy volt a küzdelem. Az első szavazáskor *Baranyai Gyula*, *Landgraf János* és *Vater József* közül az utóbbi kettő kapta a legtöbb szavazatot, mire pótválasztást rendeltek el. Ebből *Landgraf János* került ki győztesen.

— **A szocialisták Kassán.** A szocialisták ma Kassai gyűlést tartottak, melyre *Wolner Nándor* budapesti agitátor is elment. A rendőrség részéről megjelent *Sárosi Árpád* fogalmazó, ki *Wolner*et, amikor szónokolni akart, letartóztata. A megjelentek látva a rendőrség erőlyes fellépést a letartóztatásba belenyugodtak. *Wolner* illetőségi helyére fogják toloncolni. A gyűlés csendben folyt le.

— **Gyorsíróverseny.** Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület ma délután 2 órakor tartotta meg ez idei tavaszi írásversenyét a képviselőház üléstermében nagy közönség részvételével. Összesen 117 munkálát adatott be. Az első díjat (percenként 220 szótag, 4 arany) s egyuttal a legszebb és legszabatosabb pályanyertes stonogram díjt (1 arany) *Kravas József*, kegyesrendi főgimnáziumi tanuló nyerte el; mellette külön jegyzőkönyvi dícséretben részesült e fokon *Kovács Sándor* orvosstanhallgató; elismerő okiratokat nyertek: *Berkovics Lajos*, *Frenyó Sándor*, *Gelb Henrik*, *Siklóssy László*, *Zimányi Gyula*, *Békei Jakab*. A második díjat (180 szótag, 2 arany) *Kovács Sándor* orvosstanhallgató nyerte meg; elismerő okiratokat kaptak e fokon *Kaminszky József*, *Tahy Endre* és többen. A harmadik díj (150 szótag) címén 1—1 aranyat nyertek *hibátlan munkálattal: Rottmann József* műgyegyetemi hallgató, *Kaminszky József* tanárjelölt, *hevesi Bisicz Pál* gimnáziumi tanuló és *Gelb Henrik* joghallgató. A *hölgydíj* nem volt kiadható. *Videki díj* címén 1—1 aranyat nyertek *Szekely Károly* (Ungvár) és *Schütz Antal* (Szeged) az első, *Káldai Emil* (Szeged) a második, *Hudra László* (Jászberény) és *Fenster Izsó* (Temesvár) a harmadik fokon; könyvjutalmat *Vadász Sándor* (Ungvár) a harmadik fokon; dícséretben részesültek *Madarasi Gyula* joghallgató (Debrecen) a második és *Timkó György* (Ungvár) a harmadik fokon.

— **Megint örökösöket keresnek.** *Uj-Bidzoo* csehországi város egyik ügyvédje levelet írt a fővárosi tanácsnak, kutatná ki *özvegy Tóth Ernőné*, született *Mészáros Gizella* gyermekeit, akik Budapesten élnek. A bidzói járásbírósgon ugyanis nagyobb összegű örökséget kezelnek számukra s ha az örökösök hamarosan nem jelentkeznek, az osztrák kincstárba száll a vagyon. *Tóth Ernő* a *Károlyi* grófok uradalmának tisztviselője volt s *özvegye* 1896-ban halt meg *Ujpesten*.

— **Az öngyilkos urinó.** Említettük tegnap, hogy *Fischer-Risányi Adél* 20 éves úriasszony tegnap délelben a Hungária vasfürdőben föbbe lötte magát és meghalt. A szorencésellen véget ért fiatal asszony ki-létét már megállapították. Tényleg ő az, akinek hátrahagyott leveleiben mondotta magát s felesége volt *Fischer József* tencsenémegei főpénztárosnak, akitől azonban rövid idő előtt elvált. E miatt unta meg fiatal életét.

— **A hitvesgyilkos.** *Kafka Jánost*, a hitvesgyilkost, ma délelőtti felvezették a rendőrség nyilván-tartó osztályába, hogy személyadatait felvegyék s lefénnyképezék. A szegény ember a kihallgatás alatt annyira megtört, hogy ájultan összeesett és sok lo-csolásba került, míg visszanyerte öntudatát.

— **Elvesztett erszény.** Ma reggel a *Rottenbiller-utca* és keleti vaspálya között egy erszény veszett el, melyben néhány iraton kívül egy drága emlék gyanánt örözt gyűrű is volt. A becsületes megtalálót kéri, hogy a megtalált erszényt tartalmával együtt illó jutalom mellett adja be az *Esti Hírlap* szerkesztőségébe.

Sub auspiciis regis.

Budapest, március 12.

Két fiatalembert avattak ma doktorokká sub auspiciis Regis. Az egyik, *Zubriczky Aladár*, teologus, a másik, *Navratil Ákos* (Navratil Imre egyetemi tanár fia) az államtudományok tudora. A felavatási ünnep a főrendiház termében folyt le nagy és díszes főzönség jelenlétében, amelynek soraiban ott láttuk *Hegedűs Sándor* kereskedelmi minisztert, *Láng Lajost* és több egyetemi tanárt. A padosokat főleg díszes hölgyközönség foglalta el.

Pont tizenegy órakor lelkes éljenzés között léptek a terembe: *Zsilinszky Mihály* államtitkár, mint a király képviselője, *Mihalikovics Géza* rektor, *Rapacs Rajmund* hittudományi prodékán, *Klug Nándor* orvoskari, *Nagy Ferenc* jogkari és *Fröhlich Izidor* bölcsészeti rektor dékán.

Zsilinszky Mihály egy bársonyterítékes kis asztalka mellett foglalt helyet, az egyetlen méltóságai pedig az elnöki emelvényen. A felavatandók egy külön asztalnál, egymás mellett. Szembetűnő volt az ellentét a két jeles fiatalember között. *Zubriczky* egyszerű fekete reverendája és *Navratil* ékes díszmagyarja már eleve jelezték azt a két homlokegyenest ellenkező pályát, amelyet a fiatalberek választottak.

Az ünnepséget *Mihalikovics Géza* rektor nyitotta meg, üdvözölve a király megjelent képviselőjét. Erre *Rapacs Rajmund* hittudományi prodékán előadta, hogy *Zubriczky* mint végezte tanulmányait, mindenkör jeles eredménnyel, s egyuttal felkérte karának felöltjét, hogy mutassa be doktori értekezését.

Zubriczky értekezésének a címe: *A szándék szerepe a hitélet fogalmában*. Nagyrészt filozófiai fejtege-

Jó, tiszta palackborok szavatosság mellett kaphatók.

Radó és Társa Magyar borpince cégnél
Budapest, V., Mécleg-utca 4. sz. Fiók: VII., Erzsébet-kürtút 56. sz.
TELEFON 416. SZÁM. 72

tések, amelyek mély gondolkodásra és éles elmére vallanak. A közönség megéltéte őt érte, mire a jelölt a rendes formulák szerint kérte felváltását. Ez a szokásos eskü letétele után meg is történt.

Most Nagy Ferenc üdvözölte az ő karának jelöltjét, *Narratív* Akos.

Narratív szabad előadásban ismertetve az értekezését a gazdasági élet elemi jelenségeiről, amelynek különösen poetikus befejezésért lelkesen megéltétezték.

Az eskü letétele és a rendes felavatási ceremónia után a két fiatalember, immár kezükben a jól megérdemelt diplomával, odaállott *Zsiluszy* Mihály államtitkár elé, aki föltéve fekete kalpagját, ő felsége a király nevében üdvözölte őket.

A király megbízásából jelent meg — ugymond — hogy a két ifjunak átnyujtsa a királyi felség legszébb ajándékát. Teszi ezt alttalvali mély hódolattal s egyuttal igaz hazafias örömmel, mert jól esik látnia, hogy a legmagasabb trón személyánál méltó elismerésben részesül a tudomány terén szerzett valódi érdem. Kell, hogy ebből a tényből erőt és bizalmat merítsen hazánk egész ifjúsága s hogy sohase csüggedjen az élet rögös útján. Mert az élet útja nem a nyugalom ösvényein, hanem a munka erős szikláin vezet keresztül. Kiemeli ezután az ellentétes tudományokat, amiket a felavatandók egy és ugyanazon egyetemen kebelében szívtak magukba. Az egyik a legérgebb tudományt, a hitvallás évezredek ígét, a másik a legújabbat, a szociologia aktuális tudományát választotta. Minő ellentétes irányok! De azért az igazi tudományban valóságos ellentéteknek előfordulniok nem szabad. Leikes szavakkal buzdítja őket ezután s életrevaló, jó tanácsokat osztogat nekik. A tudomány — ugymond — terebélyes nagy fa, lombjai az érbe nyulnak, de a legvégeére sohase juthatunk. A teologia a hithez folyamodik, hogy tudását kiegészítse. A szociologus az emberi élet szövvényei középette úgy áll, mint a tengerész erős csónak és biztos árboc hóján. De ez ne hangolja le őket, legyeny mindegyik abban a reményben, hogy neki sikerülnie fog oly problémák megéjtése, amelyek most még megéjtethetlenneknek látszanak. Eljegyzesnek nevezi végül ezt a mai ünnepet, mert a királyi ajándéknak, a két csillogó drága gyűrűnek átadásával a fiatal doktorokat eljegyzi a haza szolgálatára.

Ezzel a két, piros tokba rejtett gyűrűt átadta az ifjaknak, akik mély meghajlással fogadták a legszébb ajándékot.

Az ünnepséget *Mihálkovic* rektor zárószavai rekesztették be.

Picquart omlottje.

Budapest, március 11.

Két kis élesre csiszolt üvegszilánkot nyelt el csaknem Picquart ezredes. Nagyon szépen volt felszolgálva ez a csemege, egy szép omlettel volt díszítve, de az ezredes nem szereti ezt az újfajta csemegét, tartott a komplikációktól, amelyeket a szervezetében okozhatott volna, s ott hagyta a tányérján. Henry borotvájára gondolt és nem ette meg a szép kis üvegszilánkokat.

Az omlettes históriáról különben bővebbet mond ez a levél:

Páris, március 9.

A párisi táviratok jeleztek már, hogy Picquart ezredesnek a katonai fogházban egy omlettel szolgált fel, amelyben üvegszilánkok voltak. Az *Éclair*, a vezérkar egyik lapja megemlékezett Picquartnak a Santé és a Chereche-Midi fogházakban való tartózkodásáról és ismétli azokat a szavakat, amelyeket Picquart szeptember 29-ikén a büntető kamara előtt mondott. Akkor tudvalevőleg azt mondotta, hogy ha egy napon *holtan* találják, akkor tudja meg a világ, hogy ő sem Henry ezredes borotváját, sem Lomercier-Picard kötelét nem használta. A lap erre még megjegyzi, hogy Picquart „kivételesen egészen kedvezményes bánásmódban részesül, de ő úgy látezik üldözési mániában szenved.”

A párisi Temps ennek következtében Edmund Gasthoz, Picquart sógorához fordult s megkérdezte, hogyan vélekedik az *Éclair* nyilatkozatairól. Gast így válaszolt:

Olvastam a dolgot s egyre csak azokat a „kedvezményeket” kutatom, amelyeket Picquart ezredesnek adnak. A Chereche-Midi fogházban, ahol most van, be kell vallanom, korrekttül bántak vele, de a *reglement* szigorúan betartották. Csak egy példát erre nézve: Amikor végül bosszankodtam már, hogy a sógoromat csak két rostély mögött láthatom, azt kérelmeztem a katonai kormányzattól, hogy a társalgóban találkozhassam vele. Az felelték: „Lehetetlen! Ez ellenkezik a *reglement*-nal!” A Santé-fogházban épp oly keveset vettem észre azokból a kedvezményekből. A cellája szomszédos volt olyan cellákkal, amelybe notórius gonosztevők voltak bezárva. Egyik közvetlen szomszédja például *Pompier*, a gyilkos volt, aki a karrierjét Deibler ur keze alatt fogja befejezni. Kissé melankolikussá tette Picquart-t, amikor éjjelenként *fűttök és kiáltások* ébresztették

fel, amelyeket a foglyok váltottak egymással s amikor kopogásokkal az ő különös telefonozásukat végezték. Picquart cellájának a berendezése egyike volt a leggyeszertübbeknek: ágy szalmazsákkal, szék, asztal, — ez volt minden. Evéshez fakaniat kellett használnia, az egyetlen „kedvezmény” valami tampa jütékkés, amelylyel a húst szelte. De nem *panaszol* dott senkire sem, még nekem sem. „Minden egészen jó”, mondotta, „ne nyugtalankodjál”. Csak egyszer panaszkodott a Chereche-Midi fogházban, hogy milyen nehezen szokhatta meg a villamos lámpát, mely az ágya fölött égett egész nap. „Az ugy égeti a szemem”, mondotta, és minden öt percben ott van az ő feje a nyíláson. De kissé meg szokja mindezt az ember. Az élett vendéglőből kapta, még rosszabb volt, mint amit most adnak neki. És most el kell mondanom egy esetet, amely eddig csaknem ismeretlen s amely Picquartnak a büntetőkamara előtt mondott szavait csodálatos világításban mutatja. November végén hallottam, hogy Picquart az omlottjében üvegszilánkokat talált. Meg kell vallanom, hogy nem gondoltam erre, még a mi *álszakállas, ritokzatosságokkal tele időnkben* sem. De amikor kevéssel azután a Chereche-midi látogató szobájában többé magammal, így egy tekintélyes ügyvéddel összekevertem, aki így szólt Picquarthoz: „Ezredes, mi önnnek a Santéban egyszer virágot küldöttünk s nekem az a gyanum, hogy ön nem kapta meg.” — „Nem”, felelte Picquart, — csakugyan nem kaptam meg. Az igazgató azzal a megjegyzéssel értesített engem, hogy *virágot nagyon könnyen valami ártó dolgot is be lehet csempészni.*”

Arra odamentem szorosán a rácsokhoz s ezt suttam Picquartnak: „A virágok ellen még jobban bizalmatlankodnak, mint az omlettekkel szemben.” Ezekre a szavakra Picquart ámulva nézett rám s ezt mondotta: „Hogyan, hát tudod? Nos, hát igaz!...”

Gast ezután még a következőket tudta meg: A Henry halálát követő vasárnap reggel Picquart az ő jelenlétében egy omlettel evett. *Hirtelen valami kemény tárgyat érzett meg a szájában. Egy kis darabka üveg volt, élesre csiszolt széllel.* Kissé meghökkenve tette a tányér szélére a szilánkot s aztán kanálalval szétkotorva az omlettet, legnagyobb csodálkozására még egy szilánkot talált, félkör alakú, nagyon élesre csiszolva. Rögön tudomásul vétele a dolgot az őrel. Nagy lett erre az izgatottság. Az igazgató és az ellenőr, akiket értesítettek, elősiettek. Meg voltak ijedve. Picquart megnyugtatta őket. „Bizonyos”, mondta Picquart az igazgatóhoz, „hogy néhány nappal Henry halála után ennek az esetben a közönség előtt nagyon különös szemezte volna. De legyen nyugodt. Csak keressen nekem más vendéglőt és én nem fogok szólni.”

Picquart csakugyan hallgatott, Gast csak most tudta meg a dolgot. Levelet írt Dupuy miniszterelnöknek, hogy valami közlendője van, de a miniszterelnök nem válaszolt. „Nos hát”, fejezte be nyilatkozatát Gast, „majd megtudja Dupuy ur az önök lapja révén azt, amit közölni akartam vele”.

FŐVÁROS.

(*) **As új fogyasztási adótörvény.** A fővárosi háztartás egyensúlyának fenntartását fenyegette a „városok fogyasztási adójóvedelmének ideiglenes rendezéséről” szóló törvényjavaslat abban az alakjában, ahogy mult szombaton a képviselőház napirendjére került. A javaslat egyik rendelkezése ugyanis megvonta a fővárostól autonóm hatáskörében eddig gyakorolt azt a jogát, hogy az állami adó alól mentes égetett szeszes folyadék után községi pótdát szedhetett. Ilyen címe a főváros jelentékeny jóvedelemre tett szert, amelytől a törvényjavaslat említett rendelkezése megfosztotta volna, ami még inkább súlyosbította volna a főváros pénzügyi tagjait, amelyeknek orvoslása céljából éppen most újabb terhekkel készült sújtani a közönséget. Elismerés illoti meg *Radozsa* Jánost, hogy ez aggodalmak jogosságát felismerve, indítványt tett oly irányban, hogy a főváros a jövőre nem szedhető jóvedelemért kárpótolassék és ezzel biztosította annak a fogyasztási adókból élvezet jóvedelemnek átlagát. De elismerést tartozik a főváros a pénzügyminiszternek is, aki nem zárkózott el ridég, fiskális érdekekből a főváros jogos és méltányos kívánsága elől. A képviselőház tehát ilyen módosított alakban fogadta el a törvényjavaslatot, amely most már, tekintve ideiglenes jellegét, kielégítheti a főváros pénzügyi érdekeit is.

(*) **A főváros közgyűlése.** A szerdára kitűzött közgyűlés főbb tárgyai a következők:

A szikviz-adó behozatalának a kérdése. A Váci-út közpösi szakaszának rendezésére szükséges költséonszegés pénzbeli fedezete. — Előterjesztés a Szt. György-ter szabályozása tárgyában érkezett bélyermíniszteri leíratra. A tanács előterjesztése az új

miniszterium nevében érkezett miniszteri leíratra. — A Budapest-balparti vízmű folytatolagos megéjtéséhez szükséges költségek engedélyezése. — A fővárosi közmunkák tanácsának átirata, az eskü-teri hid köntnyéről a budai oldalon leendő rendezése s az ott tervezett part ügyében. A tanács előterjesztése, tanítói állások szervezése iránt.

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET.

** **Nemzeti Színház.** *Palotay Piroška*, ki 3 hónapi súlyos betegségéből teljesen felépült, ma, hétfőn, 13-ikán lép fel újra a *Pry Pál* című vigjáték főszerepében. Kedden, folyó hó 14-ikén *Shakespeare Hamletjét* adják, amelyben *Szigeti Imre* lép fel újra, hat heti betegségé után, mint *Polonius*. *Hamletet Mihályfi, Oféliát Török Irma* játssza. *Bisson* vigjátéka, a *Házi béke*, a héten kétszer kerül színre és pedig szerdán 15-ikén és szombaton 18-ikán. Pénteken *Herczeg Dolovai nábob lánya* című színművében *Vilma* szerepét *T. Vízvári Mariska* fogja játszani. Vasárnap, 19-ikén *Berczik Hímfy dalai* című vigjátékát adják újra, általános bérletszűnetben; délután 2½ óraker pedig *Moreto vigjátéka*, a *Közönyt közönyvel* megy leszállított helyárakkal, a három főszerepben *P. Márkus Emilia, Mihályfi és Zilahival*. A legközelebbi újdonság *Császár Imre Búnos szerelm* című négyfelvonásos színműve lesz, amely folyó hó 24-ikén, pénteken kerül először színre. A főszerepeket *Mihályfi, Gyenes, Bercsényi, P. Márkus Emilia, Helvey Laura és Cs. Alzeghi Irma* játsszák.

** **A Szombatosok.** *Somló Sándor pályanyertes* történeti drámája, *A szombatosok* pénteken került színre *Szegeden* és derekas sikert aratott, ami egyrészt *Makó Lajos* igazgató gondosságának érdeme. *I. Rákóczy György* korát erős és színes vonásokkal mutatja be a költő, hatásos jelenetekben, szenvedélyes alakokkal. A fanatikus szombatosok, ezek főemberét *Péchy Simont* élettelen jellemzi; küzdelmüket, szertartásaikat érdekesen és új világításban tárja a néző elé. Az első felvonás hatalmas kompozíció. Itt *Péchy* hűlten nejeinek, Katalinnak házasságtörési drámája igazán megkapó. A második és harmadik felvonásban inkább *Péchy* leánya, *Margit* jut előtérbe, akit a fejedelem tisztul elvisz az udvarába. A derék lány annyit tesz itt, hogy végül, amikor ismét *Péchy* és a szombatosok sorsa ragadja meg a közönséget, az ő kedvéért kegyelmet gyakorol *I. Rákóczy György*. *Pompás* a dráma nyelvezete is. A szereplők közül *Szakács Andor*, mint *Péchy Simon*, *Szerényi Gizella*, mint *Katalin*, *R. Balogh Etel* mint *Margit*, továbbá *Pethes Imre, Krémer Jenő, Jaskó Ariadne* és *Papp Mihály* tűntek ki. Az előadás nagy sikerét a gyönyörű jelmezek s a jeles rendezés is emelték. Ma ismételték a darabot.

** **Wagner-opera Madridban.** *Wagner* operája, *A Niebelungok gyűrűje*, legközelebb Madridban is bemutatásra kerül. Az *Epoca* című madridi újság szerint, a dalmévet *Richter* János fogja dirigálni. Megemlítjük még azt az érdekességet, hogy a madridi színház, amely az *El anillo del Niebelungo*-t előadja, azt hirdeti, hogy a német mester művét a *bayreuthi* társaság fogja előadni, amely hírsztelés ellen az elhunyt nagy német mester özvegye, *Wagner Cosima* asszony tiltakozni készül.

** **Aradi színészet.** *Aradról* írják nekünk, hogy ott tegnapelőtt volt *P. Szép Olga*ának, a Vigszínház volt jeles tagjának jutalomjátéka. *P. Szép Olga* most az aradi színház kedvelt művésze s a *Gyurkovics* leányoktól választotta jutalomjátékául, amelyben *Mari* szerepét játszotta. A kiváló művésznőnek egyik bravuro alakítása ez, s *P. Szép Olga*, aki különben is dődelgetett kedvence az aradi közönségnek, a legszebb estői közé számíthatja jutalomjátékát. A színház zsufozásig megtelt, volt koszorú, virágokréta, ajándék bőven és ezeken kívül egy ezüstkoszorút is kapott a jeles művésznő tisztelőitől. Kivüle *Horváth Paula*, *Boérné, Polyár* Károly jeleskedtek a darabban. Az előadást végignézte *Ujházy* Ede is, aki melegen gratulált a kiváló művésznőnek.

** **Hangverseny a Hírmondóban.** A *Telefon Hírmondó* holnap, (hétfőn), este fényes *házi hangverseny* rendez előfizetői szórakoztatására. Az érdekes és változatos műsorhangversenyben ének- és zenedarabok előadásával, valamint felolvasásokkal és szavalatokkal közreműködnek: *Asztaller Irma, Funták Agnes, Pavlaji Izabella, Ránbócsy Mariska, a Nemzeti Színház női kara, Czeiner Lajos, Bakó László, Jr. Darabok, Ney Bernát, Odry Zsuzs, Gyöngyi Izso, Ströss Árpád, Zárai József, Oláh Lajos targarató mester és Toll Jancsi*, a híres kisbögös. Kezdeté 1/2 9 óraker lesz. Utána 11 óráig cigányzene lesz hallható a székelylőkon.

EGYESÜLETEK.

(Munkáskaszinó.) A székesfővárosi Munkás Kaszinó Szemere-utca 10. szám alatt levő helyiségében ma tartotta meg nagyszámú közönség jelenlétében szöben sikerült március 15-iki szabadsajtó-ünne-

pályát. Az emlékszedet dr. *Diving* Zoltán fővárosi tanár tartotta nagy tetszés mellett. Azonkívül hazafias dalokat, szavalatokat is adott elő. Az ünnepegy végével *Gelb* Ernő joghallgató indítványára a Kaszinó egyhangúlag elhatározta, hogy a függetlenség és 48-as polgári kór által március 26-án rendezendő Kossuth-gyásznapélyen teljes számban részt vesz s a menetben a függetlenségi kórhöz csatlakozik.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Ujabb olasz irodalom.** Hatalmas kötetben jelent meg *Hoepfi* Ulrico milánói kiadásában *Dante* Divina Commediája, amelyet *Scartazzini*, a világhírű Dante-kutató rendezett sajtó alá. Az 1100 oldalas vas-kötet nemcsak az egész isteni színjátékot foglalja magában, hanem bő tartalomjegyzéket és teljes rimsötört is. Az új kiadást a Dante-kutatás legújabb eredményei szerint javította át a kommentátor. A hatalmas kötet ára 4 líra 50 cent.

Az elbeszélő irodalom egyik kitűnő képviselője, *Renato Fucini* díszesen kiállított kötettel lép az olvasó olvasó közönség elé. A címe *Le veglie di Neri*, s tele van színes rajzokkal és elbeszélésekkel a toskánai vidékekről. *Fucini* egyike a külföldön leginkább ösmert olasz elbeszélőknek, ez a könyve is rövid idő alatt új kiadást ért. Kévszír író ösméri oly mélyen a toskánai vidéki nép életét, mint *Fucini*, egy némely rajza valóságos pszichológiai mestermű. A könyvet számos frenzei művész képe illusztrálja. Kiadta *Hoepfi*, ára 5 líra 50 cent.

A *Manuali Hoepfi* című gyűjteményes vállalat, amely immár 600 kötetben tárgyalja az emberi tudás és a mesterségek minden ágát, meggazdagodott egy tudományosan nagy értékű művel, amelynek a történetiről és paleográfusok fogják kiűnő hasznát venni. A kötet címe: *Lexicon abbreviaturarum quae in lapidibus, codicibus et chartis praesertim medii-aevi occurrunt*. A könyv, mint címe mutatja, lexikonzerű feldolgozásban adja a középkori okmányokon és felirásokon használt összes rövidítéseket, összevonásokat és konvencionális jegyeket. Mintegy 13.000 eredeti rajz mutatja be ezt a sok jegyet. Az értékes művet *Adriano Capelli*, a milánói iratár paleográfusa állította össze, aki a lexikonját megtöltötte a középkori rövidített írásról szóló értékes tanulmányokkal, a római és arab számjegyek változatos formáival, a súlyok és mértékek jeleivel. Ez a mű annyiban is nevezetes, mert ezt a tárgyat az egész világirodalomban alig öleli fel egy-két mű, ezek pedig már nagyobbára elavultak. *Capelli* könyvének külső kiállítása is igen díszes, pergamenbe van kötve, címlapja a középkori stíl díszes írását mutatja színes nyomásban. Az 500 oldalas kötet ára 7 líra 50 cent, kiadta *Hoepfi*.

Valamennyi itt felsorolt mű megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatala utján is.

MULATSÁGOK.

)(**A hírlapkiadóhivatali tisztviselők bálja.** A Royal-szálló dísztermében, melyben annyi fényes mulatságot tartanak évenként, mint talán sohasem volt oly nagy közönség együtt, mint a fővárosi hírlapkiadóhivatali tisztviselők mai táncmultságán. A közönség már a kora esti órákban gyülekezett a hatalmas díszteremben s mire a hangverseny megkezdődött, a terem már zsufolóság megtelt. A hangverseny összeállításával a rendezőség fényes dolgot produkált. Nagy tetszést arattak mindjárt az első számmal *Márkus Jenő*, *Humphreys Rikárd* és *Bendiner Nándor*, kik hegedűn, gordonkán és zongorán *Chován Kálmán* Trióját adtak elő. Ezután Szilágyiné *Bárdossy* Ilona asszony énekelt el *Donizetti* Don Pasquale-jának *Norina* áriáját az ő szokott bravourjával s a szünni nem akaró tapsokra programját még egy dallal toldotta meg. Utána *Szeny Árpád* a zeneakadémia jeles tanára játszott el egyik rapzodiját, olyan briliáns technikával, amely egyként mutatta a zenemű maradandó értékét és az előadó művészi kvalitásait. A lelkes tapsok után *Ney Dávid* lépett az emelvényre s nagy hatással énekelt el *Erkel Ferenc* „A magyarok istene” című zeneköltményét és egy magyar népdalt. *Góth Sándor*, a Víg-színház tagja, aratott ezután zajos sikert szavalásával, végül pedig *Bilkei Irén*, *Hailer Irma*, *Fedák Sári*, *Kovács Mariska* és *Gabányi László* Rákosi Jenőnek és *Kern Aurélinak* és alkalomra irt *Prinadonna vásár* című parodisztikus jelenetét adtak elő. Közülök *Bilkeinek* *Yvette* *Cuilibert* és *Fedák Sárinak* *Halton* utánzása tetszetek legjobban, de a többi szereplőnek is jutott bőven a közönség hálás tapsaiból. A hangverseny után tánc következett, melyben mintegy 160 pár vett részt. Ott voltak:

Asszonyok: *Dr. Alfay Ferencné*, *dr. Andreánszky Jenőné*, *Altmann Lipótné*, *Almágy Jakabné*, *Benkei Józsefné*, *Berényi Lászlóné*, *Reimel Gyuláné*,

Bauer Adolfné, *Bally Vilmosné*, *Benke Albettné*, *Billek Rezsóné*, *Bokko Józsefné*, *Blom Arminé*, *Berger Katalin*, *Rénes Viktorné*, *Binteidné*, *Bokk Nándorné*, *Bródy Józsefné*, *Bendiner Adolfné*, *Bardosi Ilona*, *Fischer Józsefné*, *Bartha Manóné*, *Bleier Izidorné*, *Braun Józsefné*, *Barna Tivadorné*, *Csaláginé*, *Chagrin Józsefné*, *Chován Kálmán*, *Berkoviczné*, *Felody Miklósné*, *Krausz Mórné*, *Csomi Arminé*, *Eva Lajosné*, *Erdős Vilmosné*, *Ekslein Bernatné*, *Eichner Sománé*, *Breier Gusztávné*, *Keller Viktorné*, *Tedásné*, *Feiberoné*, *Ferenecy Zoltánné*, *Grünberger Józsefné*, *dr. Grünstein Aoltné*, *Goldberger Nándorné*, *Guthard Antalné*, *Goldberger A. V. né*, *Grünhut Samuelné*, *Gönczy Jánosné*, *Horváth Gyuláné*, *Haranghy Sándorné*, *Hoffer Dávidné*, *Huzella Mátyásné*, *Hirsch Lipótné*, *Hampelné*, *Kaufmann Henrikné*, *özü*, *Kovács Lajosné*, *Gaszner Leoné*, *Husz Mikásné*, *özü*, *Jusztus Bernatné*, *Ivanovs Aladárné*, *Jennay Ferencné*, *Miss Patten*, *Patten Edith*, *Miss Lujós*, *Werner Ödönné*, *Hoffmanné*, *Feldmann Antalné*, *Komáromi Mariska*, *Kléh Lászlóné*, *Kállay Gyuláné*, *Kurzevinné*, *Korekes Jánosné*, *Komlóssy*, *Lukács Vilmosné*, *L. bin Edéné*, *Lukács Gaborné*, *László Ferencné*, *Lőw Sándorné*, *Krausz Józsefné*, *Kommer Antalné*, *Markovics Simonné*, *Mérő Lipótné*, *Lakatos Mátyásné*, *Kullim Vilmosné*, *Pikk Adolfné*, *Rosner Izidorné*, *Kutzi Antalné*, *Jahn Sándorné*, *Rákosi Szidi*, *Rádai Gyuláné*, *dr. Radó Lipótné*, *Romsich Károlyné*, *Rozenzweigné*, *Rozner Mórné*, *Rudnyanszky*, *Nagy Sándorné*, *Svoboda Lajosné*, *Szalmás Arnoldé*, *Széplaky Ferencné*, *Steiner Mártonné*, *Salamon Gézánné*, *Steiger Ödönné*, *Strausz Adolfné*, *Svadi Ferencné*, *Selmeczy Lipótné*, *Sternbergné*, *Szeppessy E. Fülöpné*, *Salzer Izidorné*, *Seffer Gézánné*, *Szepe Vilmosné*, *Seredy Lajosné*, *Mezei Sándorné*, *Szecei Salamonné*, *Stankay Sándorné*, *Sturm Albettné*, *Tanzer Gyuláné*, *Szilvay Józsefné*, *Torday Armandé*, *Tirolerné*, *Urai Mátyásné*, *Waltner Mátyásné*, *Törzs Adolfné*, *Vigh Albettné*, *Vajda Bélané*, *dr. Vas Mártonné*, *Weisz Mórioné*, *Waltzerné*, *Weicherz Mórné*, *özü*, *Wiener Mihályné*, *Wartner Artúrné*, *Weiner Samuelné*, *Zilahy Dezsóné*, *özü*, *Zipper Lipótné*, *Zuckermann Józsefné*.

Leányok: *Almágy Frida*, *Altmann Ilona*, *Agas Klára*, *Bilkey Irén*, *Böjtös Lujza* és *Piroska*, *Benkei Alice*, *Blumberg Ilonka*, *Blum Margit*, *Burger Giza* és *Irma*, *Bettelheim Irén* és *Teréz*, *Borhegyi Mici*, *Binnenfeld Irén*, *Bacsi Teréz*, *Brunner Ilka*, *Berkes Rózsika*, *Bendiner Henriette*, *Braun Aranka*, *Bakos Mancus*, *Boskovitz Józsa*, *Chován Margit*, *Csillag Mardit*, *Dávid Judit*, *Dolesch Etel* (*Sat* *raja-Ujhej*), *Fedák Sári*, *Ehrentheil Rózsika*, *Eichner Ella*, *Eisler Kamilla*, *Erdői Mariska*, *Felbert Olga*, *Ferenecy Cella*, *Feledi Edit*, *Grünberger Giza*, *Goldberger Giza*, *Goldberg Jolan*, *Gyulai Juliska*, *Gothardt Aranka*, *Goldberger Irén*, *Gárdos Bába*, *Gross Hedvig*, *Grünhut Lidike*, *Haas Olga*, *Holler Irma*, *Halmos Bözsi*, *Hoffer Aranka*, *Hoffmann Ida*, *Hoffmann Erzsike*, *Hoffmann Mariska*, *Kovács Mariska*, *Kohn nővérek*, *Kállay Zsófia*, *Kohn Stefánia*, *Keller Etel*, *Keller Gizella*, *Keller Hedvig*, *Kram Paula*, *Kan Bianka*, *Komlóssy Etelka*, *Kann Katic*, *Kaufmann Teréz*, *Kovács Marcsa*, *Kiss Ilona*, *Komlóssy Emma*, *Róza* és *Matild*, *Lázár Irma*, *Losert Sárka*, *Lakatos Margit* és *Ilonka*, *Ledecsey Jolan*, *Máday Ilonka*, *Meixner Margit*, *Szabina* és *Ilona*, *Nagy Irma* és *Ida*, *Neu Róza* (*Keszthely*), *Orvos Malvin* és *Leona*, *Rosner Rózsika*, *Raditz Paula* és *Klára*, *Steiner Juliska* és *Adél*, *Svadi Irma*, *Schulz Ernestina*, *Stern Margit*, *Szabó Sárka*, *Schwarz Olga*, *Sághi Jolan*, *Tóth Klára*, *Tiroler Laura*, *Törzs Antónia*, *Tanner Aranka*, *May Gizella*, *Ursits Aranka*, *Vedrai Juliska*, *Vascsik Rózsika*, *Vas Gizuska*, *Wernier Vilma*, *Weisz Olga*, *Szidónia* és *Berta*, *Weiner Matild*, *Weiter Ilona*, *Zilzer Erzsika*, *Zsigmond Sárka*, *Zahn Fritzi*, *Hoffmann Viki*, *Goldberger Szidi* és *Ernestina*.

)(**A budapesti szabómunkások szakegylete** jól sikerült jelmeztélyt tartott ma a Terézvárosi Kaszinó dísztermében, melyben oly nagy közönség vett részt, hogy a nagy teremből kiszorulva, még az éttermekben is táncoltak. A táncrendi izléses kartonkönyvecskék voltak. Résztvettek a mulatságon:

Asszonyok: *Braun N. né*, *Reichenfeld Bélané*, *Ráth Károlyné*, *Jakab Mórné*, *Rapaport Benóné*, *Török Istvánné*, *Kis Ákosné*, *Herman Gyuláné*, *Klein N. né*, *Klökner N. né*, *Stern N. né*, *Berger N. né*, *Fuller Palmé*, *Benes N. né*, *Schwarz N. né*, *Hirb N. né*, *Csillag Péterné*, *özü*, *Reke Antalné*, *Samuelné N. né*, *Deutsch Mórné*, *Bauer Regina*, *Stern Benóné*, *Spitz Mórné*, *Friedmann Adolfné*, *Máli Erzsébet*, *Lichtenstein Adolfné*, *Huserl Mikásné*, *Kis Józsefné*, *Horváth Menyhértné*, *Brad Péterné*, *Ihat N. né*, *Herman Józsefné*, *Klinger Edéné*, *Szinger Mórné*, *Svóh Imréné*, *Belezdin Atánázné*, *Szidőczy Jánosné*, *Csere Palmé*, *Deics Izraelné*, *Deycsér Jánosné*, *Vizik Jánosné*, *Hauser Albettné*, *Szeesik Lajosné*, *Smid Henrikné*, *Vigard Mihályné*, *Neth Józsefné*, *Rosenfeld Józsefné*, *Rupás Jánosné*, *Jauh Jánosné*, *Stein Kálmáné*, *Reyz Márkusné*, *Kaldrovics Gézánné*, *Hazner Józsefné*, *Kohn Lázárné*, *Kulesár Mártinné*, *Béreci Károlyné*, *Kereszt Jánosné*, *Stern Józsefné*, *Neumann Jakabné*, *Frankfurter Tivadorné*, *Kraackó L. né*, *Reit Lipótné*, *Östreicher Mórné*, *Steyne Mórné*, *Frissa N. né*, *Weisz Jakabné*, *Barnafi Istvánné*, *Brüder H. né*, *Brüder Marcine*, *Steynerné*, *Klein Bernatné*, *Signer Zsigmondné*, *Klaacs Istvánné*, *Ládi Istvánné*, *Czivih Jakabné*, *Badel Márkusné*, *Veys Bernatné*, *Hatos Jánosné*, *Reih Mórné*, *Bakos Sándorné*, *Kohn Arminé*, *Svarecz Mórné*, *Biró Imréné*, *Sulhoff Mórné*, *Weisz Samuelné*, *Klein N. né*, *Tillimán Józsefné*, *Ipinger N. né*.

Leányok: *Tóth Mariska*, *Salzberger Sarolta*, *Kaufmann Etelka*, *Braun Cilli*, *Reichenfeld Lenke*, *László Mariska*, *Reid Margit*, *Kornstein Gizella*, *Weisz Katica*, *Török Juliska*, *Klein Karolin*, *Klökler*

nővérek, *Stern Szerén*, *Berger Berta*, *Fuller Mariska*, *Schön Antonia*, *Schwartz Szidónia*, *Hirsch Ella*, *Csillag Juliska*, *Samuel nővérek*, *Reich Regina*, *Deutsch Cecilia*, *Czankerman Ida*, *Klinger nővérek*, *Bacher Franciska*, *Klein nővérek*, *Stern Emilia*, *Szitz Róza*, *Leontier nővérek*, *Rosenzweig Karolin*, *Friedmann Helén*, *Bauer nővérek*, *Máli Mariska*, *Lichtenstein nővérek*, *Huszerl Kornélia*, *Buchner Margareta*, *Katz Veronka*, *Atlasz Rezsín*, *Arinstein Paula*, *Kiss Teréz*, *Deutsch Etel*, *Horváth Mariska*, *Berényi Juliska*, *Hermann Zseni*, *Baumvoll Róza*, *Bachmann Zseni*, *Kohn Etella*, *Singer Juliska*, *Singer Fany*, *Grosch nővérek*, *Hajás Mariska*, *Zureczki Lenke*, *Csele Teréz*, *Teutscher Mariska*, *Váci Ida*, *Walter Katica*, *Kömpner Eszike*, *Hauser Emma*, *Szeesik Katalin*, *Schmidt Gizella*, *Martsek Mariska*, *Grosz Berta*, *Klinger Róza*, *Hochfeld Irma*, *Deutsch Hermin*, *Spitzer Berta*, *Schneider Józsa*, *Issert Józsa*, *Weisz Mariska*, *Lövy Regine*, *Grosz Ilona*, *Stern Srolta*, *Moskovitz Irén*, *Aporosky Irén*, *Kulesár Mariska*, *Wigand Róza*, *Umlauf Etel*, *Weiszberger Malvin*, *Stern Gizella*, *Frankfurter Szeréna*, *Springer Janka*, *Kraackó Anna*, *Reich nővérek*, *Steiner Flóra*, *Oesterreicher Gizella*, *Pizaut Pfeil Regina*, *Weisz nővérek*, *Billich Vilma*, *Bruder Bella*, *Fleischmann Mariska*, *Steiner Berta*, *Klim Teréz*, *Schmid Etel*, *Brüder Bella*, *Czeizler Irén*, *Ilatsán nővérek*, *Ládi Róza*, *Payer Lujza*, *Grosz Hermina*, *Zicherman Etel*, *Hatos Irma*, *Reisz Karolin*, *Lederer Szidónia*, *Lilienfeld Róza*, *Krausz Emma*, *Klopfen nővérek*, *Róth Anna*, *Schwartz Róza*, *Hadnagy nővérek*, *Stern Emilia*, *Marmorstein nővérek*, *Weisz Ilona*, *Renner Auguszta*, *Pelyva Boriska*, *Horner nővérek*.

)(**Exlex Klub.** A *Fatermől és Fakereskedő Hivatalnokok Országos Egyesületének* vidám eleme január elsőjén *Exlex Klubot* alakított. Mulatságok rendezése volt a célja a klubnak, amely tegnap — tekintettel a változott politikai viszonyokra — megszünt. A halotti tor egy jól sikerült mulatságot volt, amelyet ezuttal az exlexista hölgyközönség rendezett. A lányok csinos szobalány ruhában gazdaasszonyokdóttak, a pazar lakoma után pedig megkezdődött a tánc, amelyet immar alkotmányos jövedvvel jártak a párok. A fesztelen mulatságon a következő leányok voltak jelen: *Donner Irma* és *Frida*, *Epstein Emma*, *Frankfurter Irén*, *Grosz Hedvig*, *Gáspár Sárka*, *Kaczander Etelka*, *Naschitz Irén* és *Elza*, *Spitzer Erzsike*, *Schwartz Rezsín* és *Rózsika*.

)(**Mulatság Budán.** Sikerült mulatságot rendezett a budai szegény gyermekeket felruházó asztaltársaság a krisztinavárosi kaszinó dísztermében. Ott voltak:

Asszonyok: *Fantó Manóné*, *Herzfeld Ignácné*, *Müller Adolfné*, *Singer Gézánné*, *özü*, *Singer J. né*, *Knöpfler Ignácné*, *dr. Plesz Adolfné*, *Mayer Mikásné*, *Weisz Nándorné*, *Berger Adolfné*, *Krausz Gersonné*, *Fleischmann Ignácné* stb.

Leányok: *Fantó Franciska*, *Herzfeld Berta*, *Singer Idácska*, *Singer Terka* és *Matild*, *Fekete Rezsín*, *Sváb Juliska*, *Weisz Gizella*, *Köpfler Róza*, *Augenfeld Róza*, *Elbert Zelma*, *Weisz Berta*, *Braun Katica*, *Berger Klára* és *Amália*, *Krausz Elvira*, *Fleischmann Szidónia* és *Berta*, *Grünwald Fáni* stb.

TÁVIRATOK.

Bécs, március 12. *Wittels* kózikus Meránban meghalt.

New York, március 12. Tegnap egy amerikai szállítógőzös elindult a kubaiaknak fizetendő három millió dollárral Kubába.

Havana, március 12. A nemzetgyűlés elhatározta, hogy Gomeztől elveszi a seregek vezérletét.

Lujza fejedelemasszony emlékezete.

Szofia, március 12. Ma, a negyvenedik napon *Mária Lujza* fejedelemasszony elhunytá óta, az orthodox székesegek házbán gyászistentisztelet volt, amelyen valamennyi miniszter, a diplomáciai kar, a polgári és katonai főméltóságok és igen nagy közönség vett részt. *Ferdinánd* fejedelem *Filippopoliszban* maradt. Ugyanez alkalomból az ország minden templomában gyászistentiszteletet tartottak.

Orosz expedíció.

Pétórvár, március 12. Az orosz földrajzi társaság Közép-Azsia kikutatására expedíciót szervez. Költségeit *Miklós* cár maga fedezi. Az expedíció, melynek utazása két esztendőig fog tartani, e hó végén indul el *Pétórvárról* *Koszlov* hadnagy vezetés alatt. *Nyugot-Mongolorságon* és a *Góbi* sívaton fog keresztül utazni, aztán átkel a *Nanson* hegységen és a *Kukunor* vidékén, ezenfelül a *Sárga-folyó* folyásig fog előre nyomulni.

Vasuti szerencsétlenség.

Rosztov (a Don mellett), március 12. A vladikavkazi vasuton két lokomotív, amelyek munkásokat vittek a hófúvás által eltemetett pályákon szabaddá tételére, összeütközött. Ott munkás meghalt és 15 megsebesült.

Kréta.

Róma, március 12. Az *Italis* szerint Anglia, Oroszország és Franciaország nagykövetei holnap Canevaro külügyminiszter előnléte alatt a consullatban értekezletet tartanak, amelyen Kréta új alkotmányváltatását fogják megvisszagalni.

KÖZGAZDASÁG.

A Nemzeti Baleset Biztosító-Részvénytársaság folyó évi február havában 1238 darab baleset-biztosítási kötvényt állított ki, amelyek halálesetre 12,060.334 korona, rokkantság esetére 16,994.334 korona és mulokony keresetképtelenség esetén 8571 korona napi kártalanításra biztosított összegekről szólnak. Ugyanez időközben összesen 460 baleset és pedig 3 haláleset, 45 rokkantsági eset és 412 mulokony keresetképtelenségi eset jelentett be fennvezetett társaságunknál.

Tavaszi luxusbólásár. A Tattersall telepen ma délelőtt nyílt meg a tavaszi luxusbólásár. A katalógusba felvett 236 darab lóbolból megjelent a vásáron 220 darab ló, amelyeknek állagminősége nagyonis kielégítőnek mondható. A vásár ezuttal díjazással is egybe volt kötve, amennyiben a székes főváros és a Budapesti Tattersall-társaság közös pénzügyadományai-ból három értékes ezüst tiszteletdíjat tüzték ki a vásáron megjelent legszebb és legjobbnak talált négyesfogat, kettes fogat és hátasló részére. A díjazásra kiállt 10 négyes fogat, amelyek közül csakugyan bajos volt a legszebb fogat kiválasztása, mert majdnem mindegyik kifogástalan és a díjra érdemes kvalitásokkal rendelkezett. Vegre is a bizottság, mint lóanyagra nézve is legkorrektebbnek, *Jankovich-Bésán* Elemér négyesének ítélte oda a díjat. A kettes fogatok díját *Mikóvics* Agoston, egyszerű szabadkai gazda-ember és kereskedő két pompás feketéje nyerte, a hátaslavok díját a bizottság *Fáy Béla* *Julia II.* nevű kancájának ítélte oda. Délután 4 órakor *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter is megjelent a vásáron, és elégedetten nézte végig a fogatok és hátaslók előhajtását.

Állategészségügy. A dr. Rác István főorvos-kolai tanár szerkesztésében megjelenő *Állategészség* című kiünő gazdasági szaklap márciusi számát ma kaptuk meg. A lapban hosszabb cikke vannak a sertések lefegyveréről, az állategészségügyi törvények gyakorlati érvényesüléséről, az állatorvosok közzszolgálat államosításáról, a takonykór írtásáról, a sertésvész ellen való immunizálásról, az állatorvosok főiskoláról és más állatorvosi kérdésekről. A folyóirat gyakorlati irányánál és változatos tartalmánál fogva méltán megérdemli, hogy a gazdaközönség figyelmébe ajánljuk. Előfizetési ára 3 forint, amely a kiadóhivatalba *Hazlinsky* Károlyhoz (VIII. Rökk-Szilárd-utca 28.) küldendő.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Azon mezőgazdasági szeszgyárak, amelyek pótkontingentet nem kaptak, részben beszüntették már üzemüket és csak kevés főzde folytatja üzemét annak reményében, hogy idővel mégis utókontingentet kap. Ezek a főzdek készletre dolgoznak és ajánlataikkal valószínűleg később jönnek a piacra. A mondottaknak tudható be, hogy a lefolyt héten a denaturált szeszüzlet irányzata csendes volt, és megfogott kínálattal szemben esőkenő kereslet állt. Kötések csak jelentéktelenebb mennyiségekre fordultak elő, melyeknél a teljes napi árak voltak elérhetőek. Mai nagybani jegyzések: 19¼-19½ forint, 10,000 liter fokonykint, ingyen barrelban, ab Budapest állomás, készpénz fizetésre, engedmény nélkül.

Terpentinolaj. (Kalmár Sándor jelentése a *Budapesti Napló* részére.) E cikk irányzata egyre szilárd. A fogyasztás siet szükségletét fedezni, hogy később magasabb árakat ne kelljen fizetni, a mire a készletek csekély volta miatt alapos kilátás van. Március-áprilisi szállításra több üzlet létesült, ellenben későbbi terminusok el vannak hanyagolva. Mai nagybani jegyzések: francia áru 41.50-42.25 forint, orosz áru 27.50-28.— forint, 100 kilogrammonkint, ingyen barrelban, 18% gőngysuly engedménnyel, ab Budapest állomás, készpénz fizetésre.

Széna, szalma, takarmány. (*Fuchs* József jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A hetivásáron széna és szalmában nagy behozatal és közepes kereslet volt. Eladatott: Középmínőség jobb és elsőrendű széna 240-280. Muhar 3.80, alomszalma 120 zsup szalma 160, szécska 110, 100 kilogramm szerint fuvaronkint házhoz szállítva. Préselt széna 2-2.40, préselt szalma 1.20-1.40 100 kilogramm a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonamérek: Zab 5.75-6.10, tengeri 4.60-4.75, rozs 7.75-8.—, árpa 6.50 frtig.

Vásárosarnok. (*Vámos és Bruszt* jelentése a *Budapesti Napló* számára.) A lefolyt héten bó hozatalaink voltak a legtöbb élelmi cikkből s vaj kivételével elég gyors lebonyolítás volt biztosítható. *Marhahús* jól keresett s ára, tekintettel a kisebb élőmarha felhajtásra, javult. Eladtunk első minőségű marhahúst 46-50 krért, jó minőségűt 40-46 krért, silányat 30-36 krért. Üzletfeleinknek a beküldés rendszeres folytatását ajánljuk.

Borjokban a keresletet meghaladóak voltak a hozatalok s az ár érzékenyen hanyatlott. Legjobb minőségű borjúkért 44-46 kr, gyengébb minőségűekért 36-42 kr volt elérhető, hosszán, levonás nélkül.

Báránban is fokozódnak a hozatalok, de a kereslet is jó s suly és minőség szerint 4-8 frt érhető el páronként. Rendszeres beküldést ajánljuk.

Sertés igen keresett, s az üzlet szilárd. Eladtunk perzselt és forrázott sertéseket, szalonnástól 48-50 krral, lehuzott sertéseket 44-48 krral kgjánt minőség szerint. Peosony malac 70-80 kr kgja. Füstölt húsok is keresettebbek már s kérjük beküldésüket különösen szép, nem tulzsáros sonkáknak.

Vadokban gyér a hozatal. Miniszteri engedéllyel lótt szarvasokért 50 kr, dámvadokért 70-75 kr érhető el. Vadsertés 50-60 kr. Vadkacsa keresett. Fenyvesmadár 40-45 kr.

Élő baromfi igen keresett s a beküldött tételek jó áron gyors elhelyezést nyernek. Tyuk 1.40-1.70, csibe 90 kr-1.40 kr, sovány liba 3-3¼ frt.

Vágott baromfi nagyobb mennyiségben hozatunk, mert a fogyasztás most benne igen jelentékeny. Elértünk poulardokért 1.60-1.80 krt, vágott libáért 64-68 krt, vágott kacsaért 66-70 krt. A szállítást folytatásá címünkre melegen ajánljuk.

Tojásban változnak az árak, akárcsak a márciusi idő. Az export kereslet mellett a növekvő konzum tartja a leiket a tojásüzletben. Egy nagyobb tétel kedvelt vidéki tojást 30 frtal helyeztünk el, az ár ismét engedett 28.50 frtig, míg ma ismét 29 frtal állapodott meg.

Fajüzlet esendes. Csak egyes jól bevezetett jegyű teavajak vonzanak, melyekért 1.05-1.10 forint átlagért biztosíthatunk, míg kevésbé kedvelt teavajáért csak 90-95 kr. érhető el s ez csak vontatottan. Turó 14-18 kr.

Hal keresett. Árak tartottak. Romániában csekély most a fogas s csak kisebb tételek érkeznek. Eladtunk jegelt süllőt 50 kr, 1 frt 20 krért, pontyot 40-60 krért, harsát 40-90 krért nagyság szerint.

Burgonyában nagy kínálat áll szemben csekély kereslettel. Rózska 1.25-1.50 frt, fehér 1.80-1.85 frt, sárga 1.90-2.10 frt. Vereshagyma 3.50-4.— frt, makói 4.50-5.— frt. Torma 12-14 kr. Sárga répa keresett, mázsája 3 frt.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Március 15. Annnyl tömördek levelet kaptunk, amelyben *Abrányi* Emilnek március 15-iki ünnepségeken szavalható költeményeit kéri tőlünk, hogy azokra külön-külön nem válaszolhatunk. *Abrányi* hazafias költeményeinek nagyrésze most jelent meg a *Magyar Könyvtárban* *Márciusi dalok* címén. A kis füzet tizenöt krajcár, és a postadíj előleges beküldése mellett megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában. Akik az idő rövidsége miatt már a füzetet nem rendelhetik meg, azoknak itt közöljük *Abrányi* Emilnek egyik romei márciusi költeményét.

Március tizenötödikén.

Szép ünnep, újra itt vagy! Annyszor láttunk már téged jó és mostoha időkben! Mégis drága vagy nekünk, Mint a tavaszt nem ünjük meg soha! Tavaszt jelent napfényes március, Tavaszt hozott nekünk is, gyönyörűt! Annyi virágot nem látott a nap, Mióta bolygó csillagokra sűt.

Sok század óta börtön volt e föld, Rab volt a nemzet s szolgálta a nép, Szolgálja annak, aki maga is Láncot viselt . . . Mily aljas, durva kép! S elég volt egy nap, hogy másképp legyél! Széttörte láncát a nemesi kar, És a parasztnak adta jobb kezét: Testvérem vagy te és szabad magyar!

Szent korszak! Láttad, hogy a gazdag úr A koldussal önszántából felel; Láttad, hogy a tündöklő palota A jobbágy-viskó hí barátja lesz, És egy imát súg millió ajak És millió szív egy érzésben ég! Szabadság volt a fenséges főhász, S mely átérzte: a testvériség!

Örömtelen, zord ifjúság után Nagy üdv az első szerelem kora, De a mi szebb és a mi édesebb, Az a szabadság első mánóra! Hőbb, lelkesebb, mint akkor a magyar, Tisztább, üdőbb — nép nem volt soha tán! Az első ember állhatott csak így Az új teremtés rózsás hajnalán.

Az első embert láng-kard verte ki, S bujdosni ment az Édenhez szokott. Kegyeetlenül levertek minket is, Mert követeltünk életet, jogot. Ó nem tiltottra vágott a magyar! Tulajdonunkat adják meg nekünk, Csupán azt kértük. Bűn volt. S elveszett Édes hazánk, legrágább Édenünk!

De mint az Éden kóbor gyermeke Tűrt, fáradt, munkát s el nem eszűgedett, És addig törté a kemény rögöt, Mig új virágzás alkotója lett. Úgy dolgozott o sajtott nemzet is! Búszkán haladt a bús rabságon át — Megannyi testvér mindenki fia — Mig visszavítva elveszett hónap.

Szép március, te rád vall e csoda! Te forrasztottad össze a magyart! Legyen hát ünnep, hogyha jósz közénk, A mégdél Istén fényes napja tart! A legszebb ünnep a tiéd legyen! Emlékedet fölül nem mulja más, Mert te vagy a szabadság, a remény, Te vagy az élet, a feltámadás!

B. B. J. Ez a zsáner a nagy mester írásai után nagyon nehéz. Az ön bohémörténete se eléggé meleg és ötletes ahhoz, hogy közölhetnék. Próbáiban talán egyebét írni.

Angyal Mariska. Legyen szives más név alatt kérni a választ. Azt írja, hogy erről a címről az illető majd magára ismer. Ilyesmibe mi nem mehetünk bele, nem szokásunk senkit se megrovásban részesíteni ezen a helyen. Véleményt mondunk, adatokat közlünk, de a mi utunkon nem lehet valakit rendretasítani.

F. I. Nagykanissa. Tudunkkal alapszabályokkal ellátott kuglizóklub nincsen Budapesten. Ha mégis volna és megtudjuk, hogy hol, értesíteni fogjuk.

Ny. P. 1. Ön minden külön díjazás nélkül tartozik mindazokat a gyermekeket tanítani, akiket az iskolázék fölvet az iskolába, még pedig felekezeti különbség nélkül. 2. A pázskát követelni nincs joga, ha csak szerződésileg kikötve nincs; ellenkező esetben az ajándék, ajándékot pedig senki sem követelhet. 3. Forduljon a belügyminisztériumhoz, vagy a névmagyarosító egyesület elnökéhez, *Telkes* Simon szántanácsoshoz (Kereskedelmi minisztérium). — **F. B.** Szerajevóba nem kell utlevél, tehát többi kérdése tárgyaltan. — **Kivánsol.** *Gyöngyös.* Lakóhelyén annyi kitűnő orvos van, hogy azok bizonyára szépséghibáját is megszüntetni tudják. *Kuruzslásra* nem vállalkozunk, pedig azt cselekedni orvosi munkatársunk, ha látatlanban bármiféle szert ajánlana.

Dr. Gy. (Hát aztán? . . .) Nem nekünk való. **Sz. S.** Valamelyik néplap talán kiadhatna. A mi mértékünk nem üti meg.

F. M. 1. Nemességét és előnevet csakis külön királyi engedéllyel s csakis örökbefogadás mellett lehet másra ruházni. Az örökbefogadás az árvaszék előtt, a nemesség kiterjesztése felségfolyamodványban kérendő. 2. Nem tudunk róla, hogy a bizottsági tagokat bármiféle külön előny illetné.

K. M. Kérését, mint mai számunkban olvashatja, teljesíteni tudják. Díjazás nem jár.

Kárpát. Ilyesmit sajnálatunkra nem közlünk. Másutt azonban használatban lehet a kézirat, azért félretettük s alkalomadtán visszaadjuk, ha elküld érte.

Tantónő. Felettes hatósága bizonyára megengedi, hogy bajának gyógyítása végett Budapestre utazzék. Mert ez elengedhetetlen. Itt aztán keresse föl valamelyik kiünő specialistánkat (*Schulek* Vilmos, *Szily* Adolf vagy *Goldzsiher* Vilmos). Többi kérdéseire máskor, mert utánjárás igényelnek.

F. O. Nem közölhetjük.

F. M. Sajnálataunkra nem közölhető.

B. L. E. A. Nem adhatjuk ki. Tulságosan népies hangon van megírva s annyira mindennapi dolog, hogy a mi publikumunkat nem igen érdekelné.

B. J. (A Hincmester temetése.) Nem közölhető.

Sz. L. V. Számunkra igen is hosszú meg nem is elég jó.

Dz. J. C. abszolte nem kifogásolhatja, hogy B. bemondja a tout les trois; éppen az említett okoknál fogva.

77.989. sz. előfzető. 1. Egy válasza is szánt levelezőlappal forduljon a m. kir. államrendőrség bejelentő hivatalához Budapesten; írja meg az illetőnek nevét és szállóhelyét, a bejelentő hivatal készséggel megküldi a kívánt felvilágosítást. 2. Megkaphatja. — **K. S. Budapest.** A kiadóhivatal elintézte a kérdésem ügyét. — **Csány 1.** Az az egyesület tudunkkal igen szolid és megbízható intézet. 2. Izr. kézmű- és földmives-egyesület, amely éppen a jelzett célt szolgálja.

Napirend.

Napló. Hétfő, március 13. — Római katolikus: Nicefor pk. — Protestáns: A. 4. Roderig. — Görög-ország: (március 1.) Eudoc. — Zsidó: Niszán 2. — A nap két reggel 6 óra 2 perckor. — Nyugszik délután 5 óra 45 perckor. — A hold két reggel 6 óra 10 perckor. — Nyugszik este 8 óra 17 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

A főváros közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 10 órakor az új városházán.

A fővárosi magánépitési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városházán.

A fővárosi egyesület ülése délután 6 órakor a régi városházán.

Az Akadémia III. osztályának ülése délután 5 órakor.

Nemzeti Múzeum, Természettudományi tár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1-ig. A múzeum többi terei 1 korona belépődíj mellett meglátogathatók.

Egyetem könyvtár zárva.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-1.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8-ig.

A nemzeti múzeum, néprajzi osztály nyitva 9-1-ig (Csillag-utca 15.)

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelmörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9-12-ig és délután 2-5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központjában, Kerespesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerespesi-ut 20. szám, délelőtt 9-12-ig és délután 3-6-ig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9-1.

Iparmúvészeti múzeum zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1-ig.

A Hódoló díszlevegőadás. Elnökhut Ferenc ódái körképe, látható Városliget, Andrásfy-ut végén, reggel 9 órától este 6 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Allatkert nyitva egész nap.

